

Nyugatplusz

VI. évfolyam 3. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: **KONYÁRI JÁNOS** • ARCULAT: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

Giovanni Fontana, Dmitry Babenko, Chun Hua Catherine Dong műveivel

HEGYI BOTOS ATTILA: Istenek órája • BÍRÓ JÓZSEF: Joseph Beuys... –, hogy • VÖRÖS ISTVÁN: Valóságos • TŐZSÉR ÁRPÁD: A fölöttes Te ideje I. • PETŐCZ ANDRÁS: A költő és a fekete macska • SCHWALM ZOLTÁN: #fakenews • FILIP TAMÁS: Föl a semmiből • TÉPŐ DONÁT: Alakváltás • HEKL KRISZTINA: Boldogat • PÁTKAI ROZINA: éjszakai álom • AGÓCS SÁNDOR: Akhilleusz rámköszön • BOLEMANT LÁSZLÓ: fülkevíziók

KISTELEKI DÓRA illusztrációja
(PÁTKAI ROZINA: éjszakai álom – 33. oldal)

VARGA IMRE

Cserje, csend

Napsütött cserje.
Az igazság zöld fényben
örül magának.

A Nyugatplusz
megjelenését támogatta:

BUDAPEST
SZÉPIRODALMI KIADÓ

HU ISSN 2064 2458

Ára: 950 Ft

9 772064 245802

18003

Legendák nyomában

Az Újnyugat Irodalmi Kör irodalmi szalonja

Művészeti vezető: Szabó Zoltán Attila

a 2018/19. évi Iskolaturné részeként:
A Váci utcai Ének-zenei Általános Iskolában

2018. szeptember 10. 11⁰⁰

Pest-budai mozaikok a Talány Akusztikkal
– koncert és felolvasószínház

Korponay Zsófi, Blazsovszky Ákos, Zöld Csaba
Németh-Szabó Tamás

„Schwalm Zoltán és Zöld Csaba izgalmas repertoárt állított össze. Olyan előadást, amely több mint koncert, több mint felolvasószínház, de még a jól szervezett irodalmi estnél is több!”

(Modern Iskola, 2017. szeptember 25.)

2018. november 5. 11⁰⁰

A koronatanú – igazmese a 20. századról

Kálloy Molnár Péterrel és Szabó Zoltán Attilával

2018. október 5-től:

Legendák színháza

a Molnár-C. Pál Múterem-Múzeumban

EZERJÓ

Néma áhítattal (Nagygyörgy Erzsébet)
Visszafogottan (Kéring Gábor)
Költő a zebrán (Molnár József)
In memoriam Kányádi Sándor (1929-2018)
(Gaál Tibor T-Boy)
köszönetet mondani (Debreczeny György)
Camping (Barabás Szilvia)
Kiállítás (Z. Németh István)
Istenek órája (Hegyi Botos Attila)
Joseph Beuys... -, hogy (Bíró József)

MESEBESZÉD

Éjszakai (Szepes Erika)
Az egyéniség jógája / Valóságos (Vörös István)

ESSZÉ

A fölöttes Te ideje I. (Tózsér Árpád)

KILÁTÓ

A Nyugat Plusz vendégei: Giovanni Fontana, André Robér,
Dmitry Babenko, Chun Hua Catherine Dong.
A költő és a fekete macska (Petőcz András)

VADNYUGAT

#fakenews (Schwalm Zoltán)
Föl a semmiből (Filip Tamás)
Aki csak hallgat (Kontra Ferenc)
Alakváltás (Tépjó Donát)

4 Mielőtt kifordítanak / Boldogát (Hekl Krisztina)
Énes Eső (Z. Németh István)
A nem érek rá ember (Hartay Csaba)
2018-ban (Szepesi Zsuzsanna)
Esőisten találkozik Poszeidónnal (Csontos Márta)
Aranykor (Filip Tamás)

MANÉZS

31

A vízagy (Keömley Anna)
A gyűrű gondolatai (Bíró Kinga)
8 Búcsúztató (Deér György)
éjszakai álom (Pátkai Rozina)
a megrajzolt idő (Bolemant László)
szeptemberül (Z. Németh István)
15 Akhilleusz rámköszön (Agócs Sándor)
Irtás (Fellinger Károly)
Kerti elégia (Csontos Márta)
19 Időszilánk (Morkuszt Tamás)
sárgabarack (Horváth Gábor Miklós)

LÁTÓTÉR

36

23 Ha valami összetört, az nem a vég (Novák Valentin)
A vén Duna karcsú gőzösökre gondol (Petőcz András)

IRODALMI EXPRESSZ

39

fülkevíziók (Bolemant László)

Nyugatplusz 23.

Független szépirodalmi folyóirat

VI. évfolyam 3. szám · 2018 Ősz

Fővédnök: Konyári János 1951-2017
Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila
Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc
Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Spangel Péter
Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Petőcz András (elnök), Bolemant László,
Kálloy Molnár Péter, Bíró József (Kilátó)

Szerkesztőségi e-mail (írásművek
küldése): happycaroffice@gmail.com
Szerkesztőségi e-mail (lappal
kapcsolatos információk):
nyugatplusz2012@gmail.com
**Külön köszönet Miske Emőnek és
Gulyás Györgynek.**

Felelős kiadó: EREF Hírügynökségi,
Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti
Társaság (1103, Budapest, Noszlopy
utca 52. 1/3.)

Kapcsolat: erefbt@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórája:
minden hónap utolsó péntekén 16
órától a Hadik Kávéház újnyugatos
törzsasztalánál.

A Nyugat Ma első száma 2010. október
23-án jelent meg. © Szabó Zoltán Attila
Az Újnyugatos Irodalmi Kör alapítása:
2012. november 12.

Nyomdai munkák: Tama Solutions Kft.
Terjesztés: Lapker Zrt. (1097 Budapest,
Táblás u. 32.)

Kiemelt terjesztési pontok: Lapker Zrt.
országos hálózata, Írók Boltja.

Az áruhelyek részletesen megtalálhatók
a lap Facebook oldalán.

**Előfizetéssel és terjesztéssel
kapcsolatos egyéb információ:**
nyugatplusz2012@gmail.com

HU ISSN 2064-2458

A **Nyugatplusz** következő száma
2018. december 4-én jelenik meg.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatók. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

NAGYGYÖRY ERZSÉBET

Néma áhítattal

Versekből fűzők gyöngykalárist
létem kecses nyakára,
Isten elé térdelnék vele,
s néma áhítattal
gyönyörködnének benne
az angyalok.

KÉRINGER GÁBOR

Visszafogottan

Egy eltévedt, fáradt
sakálfióka
megkért, hogy segítsek:
üvöltsek helyette.
Megteszem,
bár szívem szerint
halkan dúdolnék
inkább.

MOLNÁR JÓZSEF

Költő
a zebrán*In memoriam Fodor András*

Ha becsukom szemem,
arcod belesimul a tájba.

Ha becsukom szemem,
éjfélig faggatlak a versről.

Ha becsukom szemem,
szóval tartjuk a Múzsát.

Ha becsukom szemem,
Fülep Lajos és Colin Mason figyel.

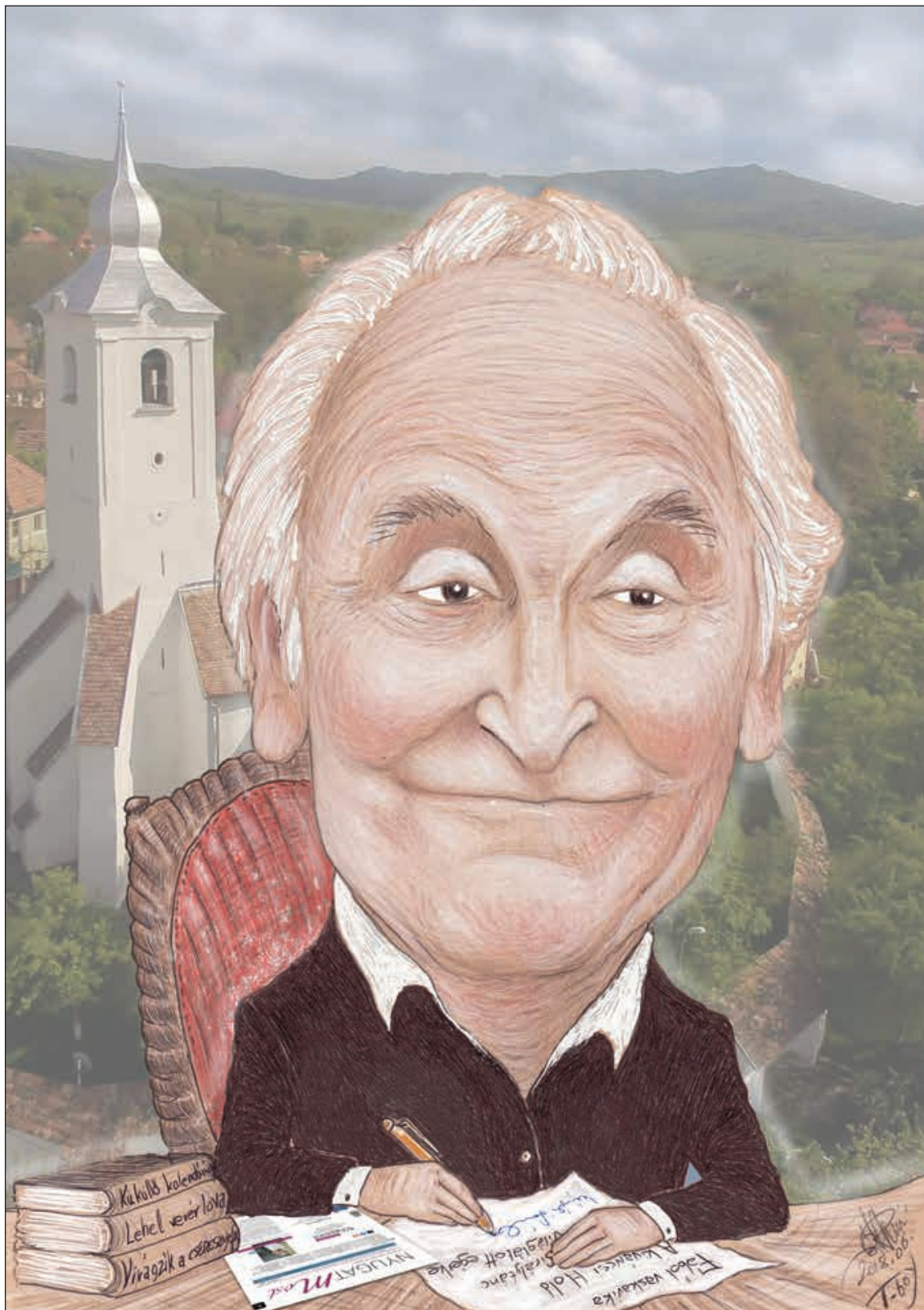
Ha becsukom szemem,
te átsegíted a költőt a zebrán.

Ha becsukom szemem,
pereg a múlt, fullad a Balaton.

BOLYHOS
PÁLINKA

Minden cseppjében gyümölcs

www.bolyhos.hu

GAÁL TIBOR T-BOY: In memoriam Kányádi Sándor (1929-2018)

DEBRECZENY GYÖRGY köszönetet mondani

Thomas Bernhard nyomán

a film a nyugalom
története a nyugtalanságban
egyszersmind a nyugtalanság
története a nyugalomban

mikor a filmben verekedtek
az volt az érzésem
mintha csak az állatiasság
volna életképes

minden más pedig beteges
betegszobára való
mintha csak egymás püfölése
lenne emberhez méltó

ne feledje
hogy a legyek is
egymásnak ütköznek
a ravatalozó légterében

ne felejtsem el köszönetet mondani
a börtönben töltött évtizedekért
az igazgatónak
mondta a felügyelő aki kísérte

ne felejtsem el köszönetet mondani
a filmért
a nyugaloméért
és a nyugtalanságért

és a legyekért mondta a felügyelő
a filmfőfelügyelő
aki kísérte
aki a kivégzésre kikísérte

BARABÁS SZILVIA

Camping

Eső kopog
a sátor vászna feszes nyugalom

Kint köd
lába lóg, a táj vár
nem mozog

se ember, se állat
a halakban
tükröződik a patak

Z. NÉMETH ISTVÁN

Kiállítás

A mű dombor,
uális az akt,
esleg a mell.
Csak ámulunk és bámulunk,
és tátva a szánk szakadéka,
és árván leng
ott mélyen bent
egy szál makacs artérián
valami göb,
valami rög:
a szív maradéka.

HEGYI BOTOS ATTILA Istenek órája

Kiülsz, só a partra.
Elállsz, sziklák közt a szél.
Megállsz, ahogy az idő
annyira gyakran.
Elterülsz. Öblön az ég.
Hallgatsz.
Hegy gyökerének énekét.
Hal lassuló légzését
az iszapban.
Rák araszolását,
égitestet, mézes
zümmögést.
A csöndbe merülő csöndet.
A hullámzó fényű,
boldog lebegést –
Istenek óráját, amikor
kagylókürtök morajával,
égő szépiák, viaszrózsák között:
rózsás arcú fény sugar,
visszatérsz.

KISTELEKI DÓRA illusztrációja

BÍRÓ JÓZSEF Joseph Beuys... –, hogy

sarokból sustorgó helyett
zsírral
többnyire feljavítható
:
fakanállal vattára kenve
torzul
merthogy elkerülhetetlen
:
végül
mégis
:
szemmagasságban

SZEPES ÉRIKA

Éjszakai

– Jé, egy ló! – kiáltottam lelkesedve, és nem törődve a szakadó esővel, odarohantam a fekvő állathoz. A szél lefújta esőkabátom kapucniját, de se hideget, se esőt nem éreztem, csak azt, hogy segítenem kell neki valahogyan. Simogatni kezdtem, és a füléhez hajolva suttogtam:

– Aludj szépen, nagy paci – mondtam, mert kicsinek nem volt mondható.

– De fel is ébredhetsz! – próbálkoztam, hiába. A házban lakó barátnőm szülei, akik elvittek sétálni, akkor értek oda, és igyekeztek elvonszolni a lótól.

– Hagyd azt az állatot! Nem fog az már fölkelni!

– De miért? – csodálkoztam. – Mert már megdöglött – használták ezt a csúnya, szívtelen szót, ami nagyon fájt nekem. – Nem látod?

– Nem látom, mert még soha nem érintetem eleven lovat, csak játék falovat.

– De hát éppen ez a baj! Ez a ló már nem eleven. Ki tudja, mióta fekszik itt döglötten, azt se tudni, mibe halt bele, mert sehol vér nem látható sem rajta, sem körülötte. Lehet, hogy nem lelőtték, hanem valamilyen betegsége volt. – Éppen ezért, menj el onnan! – kezdtek kiabálni a most már csoportba verődött emberek. Fölém hajoltak, igyekeztek elhúzni. Ahogy ott tornyosultak fölém, vitorlavászonhoz hasonló viharkabátjuknak ázott esőszaga volt, némelyeknek már folyt a víz a lódenjéről. Mindenütt eső, szél, egyre sötétedő égbolt – igazi kellemetlen októberi idő volt –, na és ez a ló!

Akkor már lassan, ha nem is hozzászoktunk, mert hozzászokni nem lehetett, hogy az utcán halott emberek hevernek, nemzeti színű tépett, mocskos karszalagokkal, jelvényekkel, hogy a házfalakon emberfej nagyságú belövések tátongtak, amelyek körül több méteres körzetben hullott a vakolat, hogy az ablaküvegek – legalábbis a mi környékünkön – betörték, és vagy szilánkok meredeztek a sérült keretekben, vagy papírral borították be az üvegek helyét, hol újságpapírral, hol csomagolópapírral; nekem a legjobban az tetszett, ahol az iskolai kék borító papírt feszítették ki

az ablakok helyére. A félhalott város képéhez végülis illett ez a lótetem, amelynek esőáztat-ta szőre megpuhult, engedelmesen simult a kezem alá.

A csuromvizes csapatnak nagy nehezen sikerült engem eltávolítani az én drága pacimtól – azt már sikerült megakadályozniuk, hogy egy búcsúcsókot adjak a fejére.

Sokáig nem tudtam elfelejteni az ismeretlen testet borító ázott szőr tapintását, a hatalmas fekete orrlyukakat, de aztán, ahogy megkezdődött a tanítás, észrevétlenül megfeledkeztem róla. Már csak azért is, mert lassan egyre jobban rám települt egy másik, igen erős élmény: éjszakánként úgy hallottam, hogy valami nagy állat – leginkább medvének gondoltam – jár a szobámban, lépései döngtek, hol lassabban, hol gyorsabban, hol halkán, hol erősebben. Rémületemben mozdulni se mertem, hátha akkor elmegegy, de nem ment el, félelmem növekedésével egyre hangosabban trappolt. Öcsém a szomszéd ágyon békésen szuszogott, az ő álmát nem zavarta a félelmetes medve. Néha felemeltem a fejem és körülnéztem, látok-e valamit, de a rózsaszínű gyerekszobában semmi medveszerű nem volt látható. Hacsak a szekrényajtóra applikált, nagyapám rajzolta-fűrészelt, kicsit kajla mackó, aki a „fiúszekrény” ajtajának egyik mezőjét díszítette, a többin található más mesefigurákkal együtt. Vagy talán az a szerencsétlen plüssmaci, akinek – öcsémmel együtt – leválasztottuk törzséről a fejét, hogy megnézzük, mivel van kitömve, aztán alig tudtuk eltüntetni a belőle kiömlő fűrészport. Hát ez a kis, torz lény sem düböröghetett éjszakánként. Addig-addig féltem, hallgatóztam rózsaszínű babaágyamban, amíg álomba nem sírtam magam.

Egy ideig naponta csak néhány órát töltöttünk az iskolában, nem volt elég fűtőanyag a teljes tanítási időre. Már az első héten köhögni, prüszkölni kezdtem, benáthásodtam, bágyadt és – tőlem szokatlanul – étvágytalan lettem. Nem csábított még a palacsinta sem.

– No persze, nem fűtenek az iskolában! – fortyant fel nagyanyám, aki kapva kapott

minden rossz híren, és felnagyítva azt, fül-sértő hangon kezdett sopánkodni, és ebben a hangulatban szokta meglátogatni szomszédainkat, hogy gyorsan továbbadhassa nekik a rémhírt.

Szüleim is úgy ítélték meg állapotomat, hogy meghúlésees betegség, esetleg valamilyen ráfertőződéssel. De a napok teltek-múltak, és én nemhogy kievickéltem volna a betegségből, de egyre rosszabbul lettem. Már semmit nem ettem, inni is csak a család rimánkodására voltam hajlandó, a lázam délutánra-estére egyre magasabbra szökött. Egy hét után kihívták a kórház gyermekorvosát – minthogy mindketten a közeli Korvin Kórházban dolgoztak, innen választottak gyermekorvost. Erzsébet néni csengetésére megijedtem, faldultam – viszolygásom az orvosoktól innen eredeztethető –, hangja hallatán a hátammal is láttam a kicsi, kövérkés, ősz, gyorsbeszédű doktornéni, akit a szemüveg, amelyet nem állandóan viselt, még félelmetesebbé tett.

Tudtam, hogy most jönnek a „Nyisd ki szépen a szád!”, „Öltsd ki a nyelved!” rémületes parancsszavak, és a parancsokat osztó doktornéni homlokára tolt egy lámpát, tükörrel, kezével lecsúsztatott a torkomon egy durván megmunkált spatulát, ami felsértette amúgy is fájó torkomat, és fuldokolni kezdtem. Apám ott állt mellettem a jelenetnél, simogatta a kezem, és elmagyarázta, hogy a spatulával Erzsébet néni kenetet vett a torkomból, amiből kitenyésztek a kórokozók, és ha már tudták azonosítani, megkeresik a neki megfelelő antibiotikumot. Így mondta: antibiotikum. Amikor mindenki kiment, én sokáig próbálgattam kimondani, mintha attól, hogy hatalmamba kerítem a szót, hamarabb meggyógyulnék.

Másnap megjöttek a leletek, és mind a három egészségügyi – szüleim meg a doktornéni – tanácstalanul vizsgálta a papírokat: sehol semmi rendellenesség, pedig én már nagyon rosszul voltam.

– A kicsiút mindenestre, fektessétek a másik szobába! – rendelkezett öcsémről a doktornéni, majd visszagyömöszölte hurka alakú orvosi táskájába rémületes kínzóeszközöket, és – Holnap újra jövök! – fenyegetéssel távozott.

A gyerekszoba teljesen megváltozott: nemcsak öcsémet költöztették ki belőle, de állandóan be volt húzva a nagyszüleim hálószobáját és az ebédlőt a gyerekszobától elválasztó

tolóajtó is. Ettől sötétebb lett a szoba, de attól még inkább, hogy az ablakon félig lehúzták a redőnyt, hogy bármikor elalhassak, ha éppen úgy kívánja a betegség. Éjszaka pedig, hogy azért ne legyen teljesen sötét, ne féljek, és én is látható legyenek, ha valamire szükségem van, egy kis asztali lámpa égett: egy fém delfin tartott az orrán egy labdát – ez volt a világító test –, amit én rémesen utáltam, pedig elmagyarázták, hogy ez egy szecessziós tervezésű, egyedi darab, de ettől még egyáltalán nem tett jobbát.

Erzsébet néni másnap valóban jött: – Addig is adok a gyerekeknek egy kis penicillin injekciót, amit, Imruskám, holnaptól te is beadhatsz, hogy ne kelljen mindennap jönnöm!

Apám felmordult: – Még hogy én szúrjam meg a gyerekeket! Soha!

Ez nagyon meglepett és főként nagyon jól esett, hogy nem akart bántani. Úgyhogy a doktornéni egy héten át minden nap jött és szúrt.

A hatodik injekció utáni éjszakán kezdődtek az álmatlansággal járó rosszulletek: ismeretlen eredetű hasfájás gyötört, apám – aznap éjjel ő volt mellettem, másnap dolgozott – nem akarván gyógyszert adni, forró vízzel telitöltött gumipalackot tett a hasamra. Ez jól esett. És az is könnyített állapotomon, hogy most nem hallottam a medvét. Biztos apámtól ijedt meg, aki ott virrasztott mellettem reggelig. Másnap egész nap magas lázam volt, anyám ott ült mellettem – oldalra fordult, hogy ne lássam, ahogy tördeli a kezét –, és mesélt. Könyvből, fejből, mikor hogy volt könnyebb. Azon az éjszakán lázálomban – ahogy anyám utólag mesélte – félrebeszéltem. Azt mondtam neki:

– Anyácskám, malackám van! – ami épp ésszel teljesen értelmetlen volt. Anyám azonnal előkapta a lázmérőt, és mivel alig öt perc múlva már 40 fok fölé volt, gyorsan kikapta a hónom alól, nehogy a hátralévő öt percben még magasabbra szökjön. És felkeltette és behívta apámat, aki hosszan nézte az addig vezetett lázlapot. Majd súgott valamit anyámnak, aki kiment és az első reggeli napugárnál telefonált a doktornéninek.

Erzsébet néni már korán ott volt, újabb kínzóeszközökkel: vénás vérvételhez szükséges szorító gumicsővel, fecskendővel, kémcsövekkel. Miközben a bal felkaromra tekerte a cső-

vet, és irgalmatlanul megszorította, megkérdezte apámtól: – Mire gyanakszol?

Apám nem a betegség nevével válaszolt, hanem azt mondta: – Erzsikém, nézd meg ezt a lázgörbét! Hőemelkedés egy hétig, a második héten egyre följebb megy a láz, eléri a 39-41 fokot, és tartósan ott marad már negyedik napja. Ugye tudod, mire gondolok?

A kis gömböc elsápadt, gyorsan összecsomagolt, „majd telefonon bemondom az eredményeket!”, és úgy elrohant, ahogy talán nem is tudott rohanni. Ebből sejtettem, hogy valami nagyobb bajom lehet. Sírni kezdtem. Apám leült mellém, és halk, nyugodt hangon magyarázott:

– Most olyan szavakat tanulsz meg, amiket a felnőttek sem tudnak. Az például, hogy lázgörbe, azt jelenti, hogy a láz mozgását egy kockás lapon egy vonallal követik, és annak változásaiból lehet megállapítani a betegség fajtáját, lefolyását.

– És nekem milyen a lázgörbém? – kérdeztem rémülten.

– Alulról induló és egyre feljebb kúszó vonal, ami tartósan magasan marad néhány napig, és aztán kezd visszafelé fordulni.

– És ez mit jelent? Milyen betegséget?

– Még semmi nem biztos, még nem jöttek meg a laboreredmények. De ha azt erősítik meg, ami az én gyanúm, akkor neked hastífuszod van.

– Hogy micsoda? És mi az?

– A hastífusz nagyon ritka betegség, a háború után néhány évvel el is tűnt az országból. Hogy te hol szedted fel, azt nem tudom, ezen neked is gondolkodnod kell.

– Mi fertőzi meg az embert? – kérdeztem.

– Az élettelen húspanban tenyésznek a kórokozók, onnan terjednek át a fertőzött húsról az emberre.

– Apácska, lehet, hogy egy döglött ló is fertőző?

– Csak úgy fektében biztosan nem. Érintkezni kell vele.

– Akkor én ezt a nagy pacitól kaptam – kezdtem el rémülten sírni.

– Miféle nagy pacitól?

– Hát amelyik a ház előtt feküdt, és én megsimogattam, mert nagyon megsajnáltam.

– Ez bizony nagy felelőtlenség volt – kezdte apám jól ismert, szigorú hanghordozásával. Majd látva kétségbeesésemet, áthangolt:

– Nagy butaság volt.

– De hát nekem soha senki nem mondta, hogy ne nyúljak döglött lóhoz!

– De hát soha senki nem gondolta, hogy te séta közben döglött lovakkal fogsz találkozni!

– De apácskám, az egész város tele volt temetetlen halottakkal és elhullott állatokkal! – Miért nem figyelmeztettetek?

– Igazad van, szólni kellett volna. De nem gondoltunk rá, túl sok fontos és nagy feladat állt előttünk. Meg arra nem gondoltunk, hogy te egy olyan különleges kislány vagy, akivel különleges dolgok történnek, aki megsajnál egy betegnek látszó lovat, akitől különleges betegséget kap.

Ez jól esett. Ilyet egészséges koromban soha nem mondott volna. Ettől valamennyire megnyugodtam.

– És ha tényleg tífuszt mutatnak ki, mi lesz velem?

– Azt majd meglátjuk, gyerekem. Erzsi néniel is meg kell tanácskoznunk.

És másnap reggel Erzsi néni jött. De nem hozzám, be a szobába, attól istentelenül félt, hanem csak megállt az előszobában, és ott tárgyaltak apámmal.

– Gratulálok, Imrém, tényleg tífusz! – mondta ki ragyogó arccal alighanem élete legrosszabbul sikerült mondatát a kisgömböc.

– De Erzsikém ahhoz gratulálsz, hogy tífuszos a lányom? – hökkent meg apám is.

– Jaj, dehogy, csak ahhoz, hogy milyen jó diagnosztá vagy annak ellenére, hogy már tíz éve nem láttunk tífuszt az országban!

– Rákényszerülök, Erzsikém, mert gyakran kell mások helyett döntenem! – szúrta egyet apám.

– Ha tehát a tífusz diagnózis jó, mi legyen a terápia? – tért aztán a lényegre.

– A pillanatnyilag fellelhető lehető legjobb, az Aureomycin. Kapszulában, napi háromszor egyet. És teljes diéta: fehérje és zsír elvonás, kevés szénhidrát és semmi rost.

– Ez elég szörnyen hangzik. Papírt egyen szegényke?

– „Hóvirág” kétszersültet vizes kakaóba áztatva, napi kétszer, és egyszer sós vízben főtt krumplit. Rizst már jó ideje nem kapni, úgyhogy az kizárva. Inni teát és citromos limonádét. És hoztam egy „FERTŐZŐ BETEG!” cédulát, azt azonnal ki kell tenni az ajtóra. És senki se ki, se be!

Mire befejezte az élet megutáltatására szolgáló szabályzatot, én már zokogtam, habár még fel se tudtam fogni, mi vár rám.

Apám simogatva megint tanított:

– Látod, most megint megismerkedtél egy olyan szóval, elnevezéssel, amit ebben az országban ötven embernél többen nem ismernek. Az Aureomycin nevében az aureo azt jelenti, hogy arany, de nem aranyból készül, csak a kapszulában lévő gyógyító por aranysárga.

– És nekem azt a dobozt le kell nyelnem?

– Le bizony. De nem doboz, hanem kapszula, ami azt jelenti, hogy tok. Egy kicsi tokba van zárva az a nagyszerű gyógyszer, amit csak nem régen, a háború után fedeztek fel Amerikában. Kész orvos leszel, mire meggyógyulsz!

– Orvos? Az soha!

Apám nevetett, de láttam, hogy nem esik jól neki ez az elszánt tiltakozás.

És ki tudja, hányadszor, felkerült az ajtónkra a riasztó vörös cédula, „FERTŐZŐ BETEG!”, „NEM LEHET HOZZÁ BEMENNI!”, ami már ott volt a szamárköhögéseknél, májgyulladásnál, kanyaronál, skarlátnál, bárányhimlőnél és még ki tudja, hányszor.

Ez a vörös cédula annyiban különbözött a korábbiaktól, hogy felragasztása után még az öcsém és a nagyszüleim se jöhettek be a szobámba, szüleim pedig csak fehér köpenyben, arcukon maszkkal. Mindez megelőzte a fertőzőket elkülönítő kórházi állapotot, amit akkor még nem tudtam. A vörös cédula teljesen elzárt a világtól.

Egy szobában, egy ágyban fekve, az idő elveszíti tagoltságát. Az állandó sötét miatt még az éjszaka és a nappal közti különbséget sem érzékeltem, összevissza aludtam, néha úgy tűnt, hogy az egész négy hetet végigaludtam. Ami tagolta valamennyire az időt, az étkezések és a fürdőszobai tartózkodások, semmi örömet nem szereztek: a vizes kakaóval leöntött „Hóvirág” kétszersültre már ránézni se bírtam, a fürdőben pedig sietni kellett, mert a bojlert egy héten csak egyszer fűtöttük fel, akkor volt fürdés, egyébként a „cicamosdás” fölül és alul, ami közben szörnyen fáztam.

De a fürdőszobai rémálmok legrosszabbika akkor volt, amikor nagyon felment a lázam, ekkor hűtőfürdőbe ültettek – ezt be kellett volna vezetni a középkori kínzások közé –, vagy priznicbe bugyoláltak, hogy hűljek le, ami – azon kívül, hogy borzalmas érzés volt vacogni

a hideg fürdőlepedő alatt –, számomra megmagyarázhatatlan biológiai-orvosi huncutság volt, hogy ne fázzam meg, a hideg vizes lepedő fölé egy vastag gyapjútakarót borítottak. Arra már nem emlékszem, hogy ezektől az ebihal-állapotoktól lement-e a lázam, mert mihelyt lefejtették rólam a hideg-meleg rétegeket, és pizsamába bújhattam, bezuhantam az ágyba, és bódultan aludtam.

Egyszer aztán nem aludtam el rögtön: éber és beszédes lettem, anyám megijedt; azt hitte, hogy visszatért a láz, és én megint félrebeszélek. Gyorsan előkapta a hőmérőt, és boldog mosollyal állapította meg, hogy hetek óta először van 38 fok alatt a hőmérsékletem. Ezt meg is mondta, és akkor eszembe jutott a lázgörbe, mire apám tanított: ha elkezd süllyedni, akkor megindult a gyógyulás. És valóban jobban éreztem magam! Lelkendezve újságoltam, hogy megfejtettem azt a mondatot, amittől anyám úgy megrémült, és ami miatt a hónom alá dugta a veszélyes kórt először jelző hőmérőt.

– Milyen mondatot, gyerekem?

– Azt mondtam neked, hogy malackám van. Pedig ez nem lázalom volt, hanem csak egy kép, ami a Micimackóból jutott eszembe, mert az ágyban, fészkelődés közben, ráfeküdtem az Éva babámra, éppen úgy, ahogyan a gödörben Micimackó ráesett Malackára!

Anyám törölgetni kezdte a szemüvegét, és megpróbált vidám lenni:

– Ez jó! Olyan voltál, mint Micimackó, aki ráesett Malackára! – de a nevetés közben elcsuklott a hangja.

A lázgörbe határozottan lefelé indult. Apám bejelentette a tisztiorvosnál, hogy jól vagyok, kigyógyítottak otthon. A tisztiorvos örömét fejezte ki, és azt mondta, hogy most már beutalhat a kórházba.

– Most? Amikor meggyógyítottuk? Minek kéne kórházba mennie?

– Mert nekem jelentést kell írnom a betegségről és a gyógyulásáról, és arról, hogy sikeresen megállítottuk a járványt.

– Hogy mit csináltak? Kik? Mit állítottak meg? – apám kezdte felelni a hangját.

– Az az egészségügyi rendelet, hogy a fertőző betegségeket kórházban kell kezelni a végleges gyógyulásig, és elzárva tartani minden emberi érintkezéstől. És ha a kórházi kezeléssel túl van, akkor kaphat csak igazolást a be-

tegség lezajlásáról, és csak ezzel az igazolással mehet iskolába.

Fegyelmezett apám ordítani kezdett: – Ilyet én még nem láttam! Én is egészségügyi vagyok, de soha ilyesmit még nem tapasztaltam!

– Hja, elvtársam, nem találkozott eddig tifusszal. Mi meg nem akartuk behurcolni a kórházba, nehogy mi terjesszük. Most viszont bent kell töltenie legalább tíz napot.

Nem volt vita, menni kellett. De a kórház személyzete nem vállalta az ápolásomat, így anyámnak kellett bejönnie és egy szobában laknia velem.

Mindentől és mindenkitől üveglakok választottak el, a szobából nem lehetett kimenni, mert belülről nem volt kilincs és kívülről ránk zárták, a hatalmas terem kongott az ürességtől, mert eredetileg tíz ágyas volt, de nem mertek más beteget befektetni mellém. Ételeinket egy kívülről felhúzható ablakon adták be – gumikesztyűben, majd ugyanezen módon vitték is el a már elmosogatottat – fertőtleníteni. Anyám mosta a ruháinkat, a kimosottakat szintén fertőtleníteni vitték. Anyám azt mondta: úgy bánunk velünk, mintha leprások volnánk. Én nem tudtam, mi az a leprás, de gondoltam, hogy valami iszonyat. Mert úgy bántak velünk, mintha mi magunk volnánk az iszonyat. Később, valahányszor Jézus csodatételeiről láttam filmet vagy olvastam róla, vagy festményt néztem, mindig a László Kórház és a förtelmes klórszag jutott eszembe.

Anyám mindenképpen úgy tett, mintha félvállról venné a dolgot, hogy nekem segítsen kibírni. A cédulára, amin a másnapi menüt lehetett megrendelni, mindig azt írta rá, hogy ő „epés”, tehát epe-diétát kér, amit a legegyszerűbben úgy oldhattak meg, hogy ugyanazt adták neki, mint nekem: vizes kakaóba áztatott „Hóvirág” kétszersültet, és délben sós vízben főtt krumplit. Kicsi sóval – én azt se kaphattam, így mindig megfeleztük. A tíz nap iszonyú hosszúnak tűnt az eseménytelenség miatt, így magunk próbáltunk eseményeket fantáziálni: az egyik napon állatkertbe mentünk, aznap állatneveket gyűjtöttünk és az nyert, akinek több jutott az eszébe. Máskor színházba mentünk, és megnéztük a Légy jó mindhaláligot. Az ehhez fűződő játék a szereposztás kitalálása volt. A valódi megoldás egyikünknek sem jutott eszébe: a főszereplőt

természetesen kisfiúnak gondoltuk el – Koltár Kálmán volt mindkettőnk jelöltje, mert más kisfiú színészt nem ismertünk, de a rendező – mert a betegség után valóban elmentünk megnézni a darabot – váratlanul Békés Italára osztotta a szerepet, zseniális megoldás volt! A legjobban talán mégis azt szerettem, amikor anyám Gratzner József híres „Sicc!” Könyvéből olvasott fel, vagy adott fel egyre nehezebb feladatokat. Jártunk gondolatban a Pasaeréten is gyíkot nézni és gesztenyét szedni, elmentünk nyaralni a Balatonra, így ha vándorogva is, de eltelt a tíz nap.

Az, hogy én sápadt voltam, természetesen számított a betegség miatt. De anyám is egyre fehérebb lett, szinte pergamenszerű, töredezett lett a bőre, ami szintén nem volt csoda, hiszen a betegségem egész ideje alatt ő sem volt levegőn. Nem egyszer fordult elő, hogy amikor a fenséges főtt krumpli ebéd után kiadta a parancsot, hogy: – Csendespihenő! Én még le sem tettem a fejem, ő már ültében elaludt a széken.

Minden elmúlik egyszer! – mondogatta, amikor nyugösködtem; akkor persze még nem gondoltam át a maga teljességében ezt a mondatot, és csak a betegségre vonatkoztattam. És tényleg elmúlt a tíz nap!, és mentőautót rendeltek nekünk; a felügyelettemmel megbízott orvos és az ápolónők még mindig nem mertek kezét fogni anyámmal, és ehhez képest egy „vizontlátásra” köszönés meglehetősen groteszk volt.

Hazaérkezésünkkel az első dolgom volt, hogy azt a ronda vörös cédulát letépjem az ajtóról. Az otthoniak mind rámrohantak, elsőként öcsém, aki négyhetes otthoni szobafogságom alatt többször besurrant hozzám, ölelt, simogatt, és – nem kapta el. Fekete szemű, sötéthajú, kreol bőrű, sovány gyerek volt, akik általában ellenállóbbak a betegségekkel szemben, mint én, a fehérbőrű, tejeskalácsképű, dundi gyerek.

Az otthonlét táplálkozásomban is óriási előre lépést jelentett: a vizes kakaós menü mellé besorolt a lágytojás pohárban is. S hogy megsokszorozzuk a változás örömét, színeket adtunk az ebédnek. Volt egy hat darabos pohárkészetünk, három színből kettő-kettő: két zöld, két borostyán és két lila, formájuk hosszúság: nem vizespoharak. Nem tudom, mi volt az eredeti rendeltetésük, de hogy nem lágytojásra termettek, az biztos. Az anyámmal folytatott játék lényege az volt, hogy naponta váltogattuk a poharakat, így naponta vál-

tozott a tojás színe is. Így állt elő a zöld, a borostyánszínű és a lila menü. Anyám óvatosan törte fel a tojásokat annak a lábosnak a peremén, amiben főttek, utánozhatatlan ügyességgel ütötte bele a tojásokat a poharakba, nehogy héja is menjen bele. Aztán villával úgy keverte meg őket, hogy egybefolyjon a sárgája és a fehérje, óvatosan megszózza – a sóelvonás még mindig tartott –, és újra megkeverte az immár homogén állagú, zöld, sárga vagy lila lötytyöt.

– Soha többé lánytojást! – fogadkoztam.

– Soha többé „Hóvirág” kétszersültet! – sóhajtott fel anyám.

Este, lefekvéskor, az ágyam szélén ültem, amikor botjával bebecsegett apám, hogy pár szóval üdvözzöljön. És akkor meg mertem kérdezni, amit addig soha:

– Apácska, milyen medve járt nálam a gyerekoszobában minden éjszaka?

– Medve? Miféle medve?

És akkor elmeséltem neki életem nagy félelmet, félelmetes titkát, hogy amint aludni szeretnék, megindul a medvetalp dübörgése. És érdekes, hogy ezt a betegség alatt soha nem hallottam.

– Mutasd meg, hogyan szoktál alváshoz lefeküdni! – kérte apám. – És azt is mutasd meg, hogyan feküdtél a betegség alatt!

Először kifliformába gömbölyödtem, és ráhajtottam a fejemet a karomra.

– Így szoktam elaludni! – mondtam. Majd hanyatt feküdtem, a melegítő palackot a hasamra tettem, szorosan rászorítottam. – Így aludtam betegség alatt!

Apám elmosolyodott.

– Figyelj csak, kislányom. Feküdj le, és tedd a fejedet a könyökhajlatodra, ahogyan szoktad. Hallasz valamit?

– Igen! – kiáltottam fel rémulten. – Megint dübörög!

– Most pedig feküdj hanyatt, és fülelj! Most mit hallasz?

– Semmit! – feleltem csodálkozva.

– Akkor jól figyeld meg, mi történik, ha nem a fejedet teszed a könyökhajlatodba, hanem a másik kézfejed mutatóujjával tapintasz oda. Mit érzel?

– Dobogást! – mondtam csodálkozva.

– Nahát akkor ez a te medvéd benned lakik, és a véreddel együtt dübörög. A saját érverésedet hallottad, ahogy oda tetted a füled. És amikor hanyatt feküdtél, hasadon a melegítővel, természetesen nem hallottad az érverésedet! – mondta mosolyogva.

Megpördült velem a világ. Meggyógyultam és megszabadultam a félelmettől. És a betegségre és a medvére is apám jött rá. Ott és akkor mindentudónak láttam, aki soha kedvesebbet nem mondott, mint a betegségem alatt, hogy én az ő különleges kislánya vagyok. Ő meg az én különleges apám.

Törzsasztal Szabó Zoltán Attilával

Fővédnök: Dúzi Tamás, az év bortermeleje (2014)

Nyugatplusz

kedd esténként (21.30h)

„Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője a FIX TV stúdiójába olyan művészeket invitál, akik értékeset alkotnak, vagy részesei, ihletői művészi együttműködéseknek, akik hivatásuknak tekintik szakmájukat.” (Port.hu)

VÖRÖS ISTVÁN

Az egyéniség jogája

Ne tüntesd el egyéniséged,
ne bújj a közösség mögé,
a lét ezért fog megkímélni téged.

Sok eszme kezd harcolni érted,
identitásod is lehetne bárkié.
Ne tüntesd el egyéniséged,

ne a csoportod jellemezzen, érted?
Mással nem kell, hogy átbeszéljed.
A lét ezért fog meg. Kimélni téged?

Hogy egyszer élsz, mindenkinek meséled,
s a lélekvándorlás csak átverés.
Ne tüntesd el egyéniséged,

ne higgy el eredetregéket,
a tömegőrületből hátralépj!
A lét ezért fog megkímélni téged:

másokétól eltérő a beszéded.
Ha kételkedsz, kételkedj könnyedén!
Ne tüntesd el egyéniséged,
a lét ezért fog megkímélni téged.

Valóságzó

Egy mondat a valóság,
de hazugság a többi.
A többit csak kimondják,

csalétekül kiszórják
a nem-valót jelezni.
Egy mondat a valóság,

az élet csak egy szótag,
mi a halált köszönti.
A többit csak kimondják,

feljegyzik és kidobják,
nem fontos megjegyezni.
Egy mondat a valóság,

a határát kitolják,
ha kell, újra is kezdik,
a többit csak kimondják,

de kimondva se tudják
a dolgokhoz kötözni.
Egy mondat a valóság,
a többit csak kimondják.

TŐZSÉR ÁRPÁD

A fölöttes Te ideje I.

Naplófeljegyzések 2010-ből

Kisfaludy a Kozia utcában

■ Július 11.

Kosztolányi Esti-novelláit olvasom: „Tizenharmadik fejezet, melyben mint jótévő szerepel (értsd: Esti, T. Á.), fölkarolja a sorsüldözött özvegyet, de végül kénytelen megverni őt, mert annyira sajnálja, hogy mást nem is tehet”. A mondatnak a csavaros paradoxonán túl az a lényege, hogy Esti „fölkarolja a sorsüldözött özvegyet”, azaz hogy míg például Csáth Géza (aki, amint az köztudott, Kosztolányi unokatestvére) szadista-paranoiás ember, addig Esti-Kosztolányi filantróp.

A két író közös felmenői az anyai, illetve apai nagyszülők: idősebb Brenner József és felesége, Hoffbauer Aurélia (a „Grósz”) feltehetően nem voltak hajlamosak a szadizmusra, mert akkor Kosztolányi is örökölte volna a hajlamukat. Csáth (eredetileg szintén Brenner József) szadizmusának gyökereit valószínűleg az anyjában vagy annak felmenőiben lelnék meg. (Az anyjáról, Decsy Etelkáról viszont nem sokat tudnak az irodalomtörténetek, csak annyit, hogy korán meghalt.)

De minket most nem annyira Csáth érdekel, mint inkább Kosztolányi, nevezetesen a fent idézett *Tizenharmadik fejezet*nek az a fordulata, amelyben Esti-Kosztolányi „megveri” a „sorsüldözött özvegyet” (valójában csak „Rázta a vékony öregasszonyt”), vagy mondjuk az a talány, hogy a *Tizedik fejezet*ben a „bácskai aranyparaszt” hogyan lehet a saját leányával szemben szinte a gyilkosságig embertelen, s folytathatnám a sort.

A filantróp Kosztolányinak szinte minden prózájában van valami rejtélyes, a történet logikájából nem egészen következő kegyetlenség, valami félig elkövetett, de súlyos erkölcsi kihágás. Honnan van Kosztolányiban a kegyetlenségnek ez a látenciája, ha ő a felmenői, a belső indíttatásai, ösztönei szerint inkább érzékeny és „jótévő” valaki volt? (Felesége szerint egyesesen „szerencsétlen, haláltól és öregségtől rettegő, gyönge jellemű” férfi.) A versei szerint örök „sze-

gény kisgyerek” (bár *A szegény kisgyerek panaszaiban* „törpe gyilkos” is).

Azt hiszem, nem tévedek nagyot, ha azt mondom, a morbiditások bizony Csáth novelláiból szívárogtak át Kosztolányi írásaiba. Ha igaz, amit az irodalomtörténetek meg szoktak jegyezni, ti. hogy Csáth munkássága nagy hatást gyakorolt a későbbi írógenerációkra, akkor elsősorban magára Kosztolányira hatott. Ahogy már gyermekkorában is imponált neki unokaöccse vadsága (ahogy a gyengének imponálni szokott az erő), úgy felnőttkorában, íróként is respektussal olvashatta Csáth erőszak-novelláit. Tudta, hogy amaz képes is azokra a morbiditásokra, amelyeket ő csak képzeletében mer megtenni. Ez lehet a háttérmagyarázata műveiben a többnyire félig elkövetett „szadista” tetteknek.

■ Július 13.

Mindenki tele van panasszal. A verseink is. Unom a panaszt. A magamét is. Persze ha nem panaszkodunk, a nyavalyáink attól még nyavalyák maradnak. Mégis: valami kevésbé lehangoló, kevésbé terjengős, tömörebb, szikárabb panasznyelvet kellene kitalálnunk. Bar Kochba elé kivágott nyelvű szerencsétlent vittek, akiből a hadvezér-bíró „kibarkóbázta”, hogy a testvérei nyomorították meg. Olyan versnyelvet kellene kialakítanunk, amely csak kérdéseket, valamint válaszként igent és nemet tartalmaz. Azon még lehetne talán érvényesen szólni az életről is, nemcsak a halálról.

■ Július 16.

Ma is hőségriadó van, 36 Celsius-fokot jelentettek. Elsivatagosodunk, mint Afrika. – *Básnik mōže mať umelecký zážitok zo svojho diela tuším len vtedy, keď mu to je už dostatočne odcudzené. Inými slovami: aby sa mi neprotivilo, čo som niekedy v žánroch poézie napísal, musím na svoje básne dôkladne zabudnúť a časom ich čítať, akoby ich bol*

napísal niekto iný. Za také zabudnuté a teraz znova prečítané moje básne považujem zaujímavé preklady Jozefa Tancera v najnovšom čísle Revue svetovej literatúry. Dovoľte mi, aby som z nich aspoň jeden prečítal. – Tegnap *Revue svetovej literatúry*-bemutató volt. A szlovák világirodalmi folyóirat új, magyar számában nekem is megjelent néhány versem, Jozef Tancer fordításában. Elkészítettem a (fenti) hozzászólásomat, de nem volt rá alkalom, hogy felolvassam.

A lényege: a költő úgy olvassa verseinek idegen nyelvű változatát, mintha valamely rég elfeledett versét olvasná újra. A bemutató a Kecse utcában volt, az Arte-fórum könyvesboltban, gyilkos melegben, nem messze a Kisfaludy-háztól. (Kisfaludy Károly 1816 végén és 1817 elején lakott itt néhány hónapig. Feltehetően itt kezdi írni *A kérőket*. Nehéz elképzelni karcsú, magas alakját, fürtös fejét, sujtásos dolmányát, köpönyegét a mai Kozia utcában – Kecse utcában!)

■ Július 20.

Facebook-világ: egymástól várjuk a megváltást, a létünk visszaigazolását, az elismerést – nem egyfajta incestus ez? Hisz mindnyájan csak emberek vagyunk, egyanyagúak, monolitikusak; emberi mivoltunkat, s azon belül akár a tehetségünket is, igazából csak valami más anyagú instancia, valami transzcendens létező igazolhatná vissza. Talán Kertész Imre is ide céloz, mikor a *Gondolatnyi csendben* ezt írja: „... bizonyos értelemben és egy bizonyos síkon kizárólag az elbeszélés (a mítosz, T. Á.) szelleme kedvéért élünk, ez a mindannyiunk szívében-fejében szakadatlanul formálódó szellem foglalta el isten szellemileg kitapinthatatlan helyét...”. Erről van szó: a mítoszokban jelenlévő transzcendencia még lehetne számunkra egyfajta isten-pótlék, maga az egyre inkább lét-feledő (azaz isten-feledő) ember (akit pedig eredetileg éppen a transzcendáló hajlama és képessége tett emberré) egyre kevésbé.

■ Július 27.

Bankban voltam (átutaltattam István fiaméknak a pénzt az esküvőjükre), s várakozás közben tanúja voltam egy kedves jelenetnek. Egy kismama is várakozott 3-4 éves kisfiával. A gyerek nyűgölődött: *Mami, kakat!* („Anyu, kakálnom kell!”) A mami megkérte a személyzetet,

hadd mehessen el a kicsivel vécére. Itt biztonsági okokból a mosdó az ügyfelek által nem használható – jött a felelet, de az egyik kedves, szőke alkalmazott a lehető legtermészetesebb mozdulattal kézen fogta a fiúcskát, s egy cinkos mosoly kíséretében, amelyet az anyukával váltott, hátra ment a mosdók felé. S én majdnem megkönyyeztem a jelenetet: a cinkos mosolyt, a nők szolidaritását, ha gyerekről van szó.

Apropó: itt, Pozsonyban napjában rengeteg kismamát és terhes nőt látok. Pesten soha egyet sem. Itt a gyerekkocsi része a városképnek, ott nem.

■ Július 31.

Ma Mosonmagyaróváron voltam. A magyaróvári Tescóban rengeteg a könyv és az újság, de a látszólagos nagy választékban egyedül az *Élet és Irodalom* jelenti az igényesebb irodalmat, a többi ismeretterjesztés és szórakoztató irodalom. Az *És*-ben olvasom Szilágyi Zsófia írását a Karinthy-család történetéről: Karinthy Frigyes apját még Kohn-nak hívták. Az író állítólag (Kosztolányiné állítása szerint) úgy halt meg, hogy a feleségével (Arankával) való kiadós veszekedés után el akart rohanni otthonról, s a sietős cipőfűzés (hajlongás) közben agyvérzést kapott. (Jó lesz vigyázni nekem is a cipőfűzéssel!)

Karinthy tehát 51 éves korában távozott az élők sorából. Erről jutott eszembe ellenőrizni a nyugatosok életkorát. Érdekes lista. Tizenegy írórt szoktak az alapozó nemzedékhez sorolni, s abból csak kettő (Füst Milán és Tersánszky Jenő) érte meg az öregkort (az első 79, a második 81 éves korában halt meg). Egy (Móricz Zsigmond) megérte a 63 évet, a többi mind fiatalon halt meg, az ötvenet éppen csak betöltötték; Ady, Kaffka Margit és Tóth Árpád (42, 38, 42) még azt se.

Mi a magyarázata vajon a korai haláluknak? A magas fordulatszámú idő előtt elhasználódtak? A radikális életformaváltás (a patriarchális társadalomból átmenet nélkül léptek a nagyvárosi elidegenedettségre) tette tönkre őket? Ki tudja!?

■ Augusztus 2.

Valamelyik cseh folyóiratban olvastam egy statisztikai felmérést arról, hogy a nők és férfiak

hány százaléka „mer” a másik nem képviselője előtt szellenteni (ott takaratlanul – és gusztustalanul – néven nevezték a dolgot: *prdnout*-fingani). A felmérés hangolása meglehetősen taszító volt, mert szinte propagálta a szabadosságnak ezt a beteges, penetráns fajtáját. A kommentátor egyáltalán nem mérlegelte, hogy ilyen vonatkozásban a gátlás nem véletlenül, s végképp nem valami szépelgő prüdériából alakult ki a két nemben, hanem nagyon egyszerűen a fajfenntartás ösztönétől indítva. Minden normális férfi és normális nő vonzó akar lenni a másik nem képviselője előtt, s a bűzössége nem éppen ebbe az irányba hatna.

■ Augusztus 3.

Besötétedés után valahol (eddig azt hittem a közeli Vereknye nevű faluban) rendre megszólalnak a kutyák. Sokáig még szerettem is őket hallgatni. Falun megélt gyermekkorom esti-éjszakai nyugalmas kutyaugatásaira emlékeztettek, otthonos lett tőlük a panel-sötét. Aztán tegnap, az esti sétám során kiderítettem, hogy esténként-éjszakánként nem a vereknyei kutyák ugatását hallom, hanem a közeli Tesco-raktárt őrző veszett ebek tépik a láncukat. Azóta idegesít az esti kutyaugatás. Pedig ugyanazok a kutyák ugatnak semmivel sem nagyobb hévvel. Erre kössön csomót Freud Zsiga bá!

■ Augusztus 8.

Galló Béla: „*A gyermeknevelés ma nem rentábilis*”. Tudom, a régi parasztgazdaságokban a sok gyerek jövedelmet hajtott, mi több: a gyermekmunka régebben a gyárakban is általános volt. A „rentábilis” szót mégsem érzem itt helyénvalónak. A közigazdaság nyelve újabban rátelepedett a magánéletre is. Második nyelvújítás kellene.

■ Augusztus 9.

Tegnap este (tízkor) felhívott K. L., s egy óráig mesélte, milyen nyugalom szállta meg Komáromban a saját (előre kimért) sírja, sőt (már álló) sírköve láttán. Azóta, hogy tudja, a „csillagom” (régebben elhunyt felesége) mellett fog feküdni, minden a helyére billent, a végtelen görbéje kiegyenesedett, s neki nincsen már oka félelemmel nézni sírja fenekére. Ő már tulajdonképpen az égben van, onnan nézi magát,

amint mennyei boldogságban fekszik az aszszonya mellett. Az örökkévalóságban. S nekem Blake jutott eszembe, akire a suhogó szélből ráköszönt a halott felesége (vagy apja?), máskor, mikor ment az utcán (a költő), visszaköszönt a mellette éppen elsuhanó Szent Pálnak. Irigylem K. L. barátomat, hogy ilyen közvetlen kapcsolatban van a túlvilággal. Így valóban félelem nélkül lehet a sír fenekére nézni.

■ Augusztus 10.

Az az érzésem, Talmon Alfonz a meglepően élénk recepciója ellenére is egykönyvű íróként marad fenn az irodalmi emlékezetben. Szerintem tulajdonképpen a kitűnő *Trianon-kocsmával* indult, és sajnos, azzal is végezte tragikusan rövid írói pályáját és fiatal (30 éves) életét. Írt persze a *Samuel Borkopf: Barátaimnak egy Trianon előtti kocsmából* című regénye előtt is jó pár szépprózai munkát, de azoknak a szövege, természetesen megint csak *szerintem*, nehezen olvasható újbarokk dagály.

■ Augusztus 11.

Thomas Bernhard a jelentős írói tehetsége mellett önző, mohó és kapzsi bécsi kalmár volt, aki úgy érezte, hogy neki a világ örök adósa, s ha módja van rá, nem egy, de tíz font húst vágott volna ki napjában az „adósa” testéből.

■ Augusztus 12.

Apám, a „mogorva csillag” (annak idején ilyen címmel verset írtam róla), ötven éve halott. Valószínűleg mindent neki köszönhetek: természetemet, fizikumomat – iskoláimat. Ez utóbbit úgy kell érteni, hogy zsenge gyermekkoromban ő kísérgelt át Magyarországra, iskolába, hordott Ajnácskőbe, a vasútállomásra, a vonathoz (biciklin), s ha otthon voltam, az ő ismeretségi körében mozogtam. Nem volt sok barátja, de a keveseket rendszeresen látogatta. Így Csomor Lászlót, a

serki gépészt, Farkas Pista bácsit, az almágyi asztalost, Singlár P.-t, a kistrépusztai juhászt, Skergyák tanító urat, Jesztén (apám Jesztén született, iskolába is Jesztén kezdett járni.) – Serke, Almágy, Kistrépuszta, Jeszte, körülbelül ez a négyszög volt a közös mozgásterünk, gyermekkorom „Gömörország”.

Nem tudom, anyám sugallta-e neki vagy ő maga gondolta úgy, hogy a gyerekek sem árt, ha világot lát, de elég gyakran felültetett a biciklijé saroglyájára, s mentünk „szomszédolni”. – Valamelyik nap fényes nappal látomásom volt: nagy élességgel láttam, hogy Serkében vagyunk, Csomoréknál, a félkezű gépésznél (pontosabban: a bal kezéről hiányoztak az ujjai, a cirkulafűrész vágta le őket), beleremegtem a látványba. Laci bácsi fél kézzel is kitűnő szakember maradt, a motorokhoz senki nála jobban a környéken nem értett. Nagy, tágas, füves udvaruk volt, jelezve, hogy valamikor a Csomor család is paraszt volt. Míg apám és a gépész az ügyeiket intézték, én a falut jártam. Már nem lehettem egészen kisgyerek, mert akkor apám nem engedett volna egyedül csavarogni az idegen faluban, de így is legalább hatvanéves a kép a retinámon. A fényképezőgép pontosságával látok mindent. A falu furcsa tetejű templomát, a falkerítéssel körbevett parkját, a park közepén omladozó kastélyt, a falu végén a néhány cigányviskót, s főleg a Rima folyócskát, amelynek partjára odaképzelem a dédapám malmát: apám gyakran emlegette, hogy a nagypapja „Serkében volt vízimolnár”.

Az írás, mint sírás

■ Augusztus 13.

Vécsey Aurél könyvét olvasgatom, címe: *Betyárok könyve*. Nincs jobb dolgom, Vidrócki után nyomozok! (Az érdeklődésem magyarázata: szülőfalumban, Péterfalán és környékén is él bizonyos Vidrócki-kultusz. Az egyik tősgyökeres péterfali családnak egyenesen az a ragadványneve, hogy Vidrócki. Marcel ángyom is Vidrócki Marcel volt lánykorában. A család valamelyik őspanjának ugyanis a pletyka szerint volt valami köze a betyárhoz.) Na, szóval Vidróckiról azt írja a szerző, hogy „vicces betyár” volt. Apám is mesélt egyszer egy vicces történetet Vidrócki Marciról. Jesztei szomszédjuktól, Magyar Pista bácsitól hallotta, hogy ő

gyerekkorában még látta a betyárt. Egy krumpoliszásokkal megrakott ökrösszekeret hajtott valahonnan a rimaszombati vásárra, s útközben megállt a jesztei kocsmában. S míg bent időzött, őt, a gyerek Magyar Pistát állította az ökrök elé. Pistának feltűnt, hogy a zsákok mozognak. Rájuk csapott az ostorral, akkor meg felvisítottak. Disznók voltak a szekéren, vitte őket a betyár eladni, de mindenkinek azt mondta, hogy krumpoli van a zsákokban.

– Hát igen, Palórcországban a betyárok is „vicces” emberek voltak. Én is ismertem ott, a faluban néhány ilyen „vicces betyárt”.

Mindent a vics nyelvén végeztek: az erőszakot is.

■ Augusztus 19.

Lisette

menthe

tetlenül

bedi

lizett

■ Szeptember 23.

Véletlen vajon, hogy az írás és sírás szavaink alakilag csaknem azonosak? Hajnalban megint rettenetes fejfájással ébredtem, szinte sírtam a fájdalomtól, hangosan mondtam a Miatyánkot, s legalább olyan erővel éreztem az írás készítését.

A sírás = írás. De úgyis mondhatnám: az írás a sírás felnőttek számára is megengedett formája. A gyerekek elnézzük, ha sír, de a felnőttek nem szabad sírni, az valami elítélendő dolog. Kosztolányi azzal vált ismertté a magyar irodalomban, hogy ebből a felismerésből csinált eredeti, sajátos költszetet. Második verskötetében, *A szegény kisgyermek panaszai*ban a felnőtt sír gyermekhangon.

■ Szeptember 26.

Az idő csak megy, megy, az eső csak esik, esik. A szlovákoknak van egy érdekes szólásuk: *Pršalo im šfastie* (szó szerint: Esőként hullt rájuk a boldogság), akkor mondják, ha esküvő idején esik az eső. Megvolt István fiamék esküvője, egész idő alatt zuhogott az eső, s közben mást se hallottam az újdonsült szlovák rokonságtól, csak azt, hogy *Prší im šfastie* (azaz szabatosan, magyarul: hull rájuk az áldás).

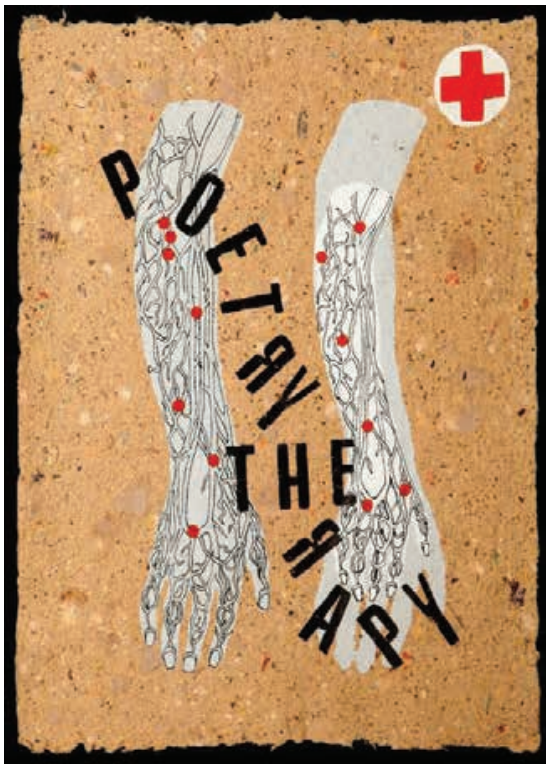
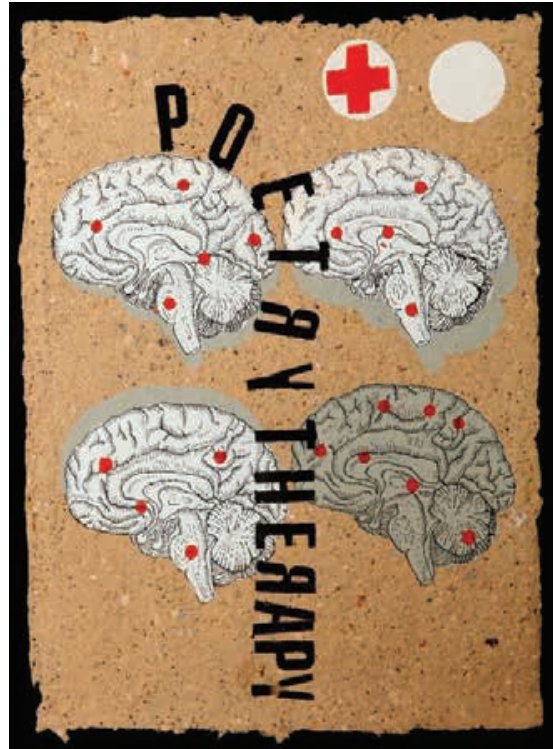
Úgy legyen!

GIOVANNI FONTANA – Music 1–3.

DMITRY BABENKO – Versterápia

SCHWALM ZOLTÁN

#fakenews

hömpölyög felénk, majd a mélybe ránt, ilyenkor heves karcsapásokkal, lábtempóval igyekszünk ismét a felszínre kerülni, ideig-óráig sikerül is a mutatvány, hogy azután újra elmerüljünk a ragadós köpedelemben, a mételyben, a valóst a valótlannal egybe-mosó, a fekáliát csillámporral vegyítő zuhatagban, amely az elmeháborodottak szigetéig sodor, tuszkol, taszít, merít, vonszol, ahol vesztes győztesek kapaszkodnak, tusakodnak, sivítanak, kövér bankókból hajtogatva csecse csákókat, koktélrákban szenvednek, bélszínházban prezentálnak, könyveket égetnek, sikert hazudnak, profizmust hazudnak, istent hazudnak, az alantast felmagasztalják, a rénszarvast fellógatják, a lovakat halomra lövik, a megmérgezett farkasok húsát dögevők elé vetik, menyétekkel közösülnek, gasztro-robbanást imitálva csámcsognak, nyammognak, tömnek magukba mislencsillagokat, becsináltat, omló hiénatápot, hozzá gyöngyöző, fodrozó, pezsegő vadcseresznye illatú váladékot vedelnek, ülepet csókolnak, talpat csókolnak, kezet csókolnak, megosztanak, kiosztanak, elherdálnak, felosztanak, kifosztanak, leszólnak, beszélnek, beszopnak, vissza se hívnak, bocsánatot sem kérnek, nem éreznek, nem véreznek, nem hisznek, nem gondolnak, nem adnak, csak kapnak, kapnak, kapnak az álhírekre, tapossák a fake-t, belegázolnak, behúznak, lajstromozzák, pipa, pipa, urizálnak, uralkodnak, uraskodnak, uralnak, e-röltetnek, e-lhazudják, e-lveszik, e-lviszik, megosztják, csivitelik, sivítják, harsogják, belinkelik, linkelnek, továbbadják, leszólják, leverik, beleverik, péppé zúzzák, pépesítik, újrahasznosítják, gyűlölik, gyűlölik, gyűlölik, megvetik, kiközösítik, kilövik, elhordják, újraosztják, kiosztják, megszerzik, megkapják, kapják, kapnak utána, kapnak utánad, mocskosítanak, pépesítenek, darálnak, újrahasznosítanak, merítenek, belemosnak...

FILIP TAMÁS

Föl a semmiből

Jöttem az Indus partjairól,
 hogy lefeküdjek egy erdei
 kisvasút sínjeire, mint egy
 szent tehén.
 Dől belőlem a tej,
 a bor, a méz, és nincs, aki
 megigya a világanya életnedveit.

Megfáradtak a fák,
 a mozdonyok,
 a vízesések.
 Egymásra hajigált
 forró sziklák az évek.
 Úgy kell föltápaszkodnunk a
 semmiből, mint az atomoknak.

KISTELEKI DÓRA illusztrációja
 (SCHWALM ZOLTÁN: #fakenews)

KONTRA FERENC

Aki csak hallgat

Aki csak hallgat, már töksüket. A város először hajdani nyelvi tarkaságát ölte ki magából, aztán átfordult saját korlátján a hallhatatlan semmibe. Minden ember, minden szó a maga hangján önként hull le csendben, ahogyan sorban az ágakról a hersenő levelek, csakhogy amiről szó van, azok nem évszakok, nem hangszerekre íródtak. Nem is hallja, aki csak hallgat.

Másfél szobás lakás szemben, az egyetlen erkély, ahol sosem trónolt virág. Csak ott, a negyediken nem égett a lámpa ma este. Különben fel sem tűnt volna, hogy az idő lassan farkasok órájára jár. Talán egyedül élt, és most nincs, aki virasszon felette. A hold a lyuk a sátorlapon. Éghetne pedig gyertya is a névtelenért, akit senki sem ismert. Csak érkezni látták sáros bakancsát. Kikeresem a számítógép memóriájából a tempomi orgonazenével indító rekviemet, mert milyen zenét is választhatnék hozzá. Abban az évben született, amikor a dal, kierősítem az emlékére az I Go Awayt, a kedvenc magyar rockzenekarom a slágerlistán szerepelt ezzel a lemezzel, amikor kint voltam Londonban: Ω , az utolsó betű, az utolsó nap, mielőtt mennék.

Délután lementem a ház elé a parkba a zöldségeshez, válogattam a salátából, az egyikbe véletlenszerűen belenyúltam, hogy kiemeljem a ládából, de hirtelen, ösztönös mozdulattal visszarántottam a kezem, amikor az ujjam egy meztelen csigához ért. Elment a kedvem tőle, hogy zöldsalátát egyek. Inkább karfiolt tettem a nejlonzacskóba, és nézelődtem tovább, mit vehetnék az ebédhez. Ekkor puffant valami néhány méternyire. Mint egy labda, úgy szólt, mint amikor a parkolóban egy motorháztetőre rúgják a gyerekek. Mint egy tétel végén a tompa gong.

Mellettem a zöldséges bolt elárúsítónője a szájához kapta szélben cserzett a kezét, mintha egy sikolyt akarna magába fojtani, egy fals hangot a sültmagyma szagú hétköznapok nagyáriájában. Csak nem tettek megint kárt valamelyik kocsiban? Aztán kidülledt a szeme, nem is jött ki hang a torkán, a látványtól inkább megnémult. De akkor valami másról lehet szó, mert egy labda azért még pattog, majd gurul tovább, vissza lehet passzolni. Kisvártatva mondta, hogy

bárcsak ne látta volna, mert örökké emlékezik majd a zuhanásra, és ugyanúgy szédülés fogja el, ha arra néz, ha becsukja a szemét. Közben a tömbházak ablakaiban és erkélyein körös-körül döbönt arcok tűntek fel. Mintha az operában lennénk, csak éppen nem a fantom lengeti a csillárt, hanem a nap lóbálja baljós fényét felettünk. Hogyan érezhettek rá pillanatok alatt, hogy a hang mégsem egy labdától származott? Esetleg több szemtanúja is akadt az esetnek. Még mindig nem akartam, vagy tudat alatt talán valami réműletes látványtól tartva vonakodtam a puffanás irányába nézni, utána fordulni a régen ellillant visszhangnak. Mert egy hang attól lesz drámai, ha a megfelelő helyre kerül, legyen péntek reggel vagy egy elégia közepe.

Hangosan kiabáltak és mutogattak egymásnak az udvaron, hogy onnan, a negyedikről ugrott le. Tettem egy lépést felé. Láttam, hogy kifehéredett szája puhán és lassan tátog, kerek Ω -kat formázva levegő után kapkod, vagy csak az utolsó dallamhoz ért. Elképzelttem, ha esetleg tudatánál volt, akkor segítséget kérhetett, de az eszmélet sokkal szebb kifejezés. Mert nem lehetett annál nagyobbat csalódnai, mint amikor rájött, hogy még mindig él. Még mindig tart, ami elől menekült. Végtagjait képtelen volt ugyan mozdítani, de néha rándult valamelyik ujja, nem is úgy, mint a ravaszon, csak mintha parányi áram futna ki menekülve, mert odabent már nem lehet maradni. Öltözékén látszott, hogy felkészült erre, fényes nappal legyen, lábellenélkül, fehér pólóban, terepszínű nadrágban, amilyent a tartalékos katonák hordtak hosszú éveken át. Semmi vér vagy torzulás. Mozdulatlanul feküdt hanyatt a fűben, az egyik lába vetődött csak oldalra átlósan, kicsavarodva. Senki sem mert hozzányúlni, talán ilyenkor nem is szabad. Rendkívüli állapot volt, gyülekezési tilalom.

Húsz percig feküdt így, mire megérkeztek szirénázva a zöld ruhás mentősök. Az erkélyről időnként kitekintve néztem én is a fejleményeket. Eltelt fél óra. Persze, csak addig kellett, aztán jött a diliház, pók szötte hálóját a fejben. Pénzt sehonnan. Tele lett a város ilyen puffanásokkal. Ki tudja megmondani, mikor, kiből

és mi tör elő? Minden mondatra ismétlő kánon jött, az udvaron gyarapodó tömeg szociográfiai kóruresszá alakult, előttük feszengeve állt a két rendőr, akiket kirendeltek ügyelni a mentősök helyére. Rendkívüli állapot volt, mint ahogyan ebben az országban másfél évtizede folyamatosan. Akik körülállták és bámulták a férfit, nem miatyánkoznak, hanem csendben káromkodnak. „Ez egy ilyen ország”, mondja a malterhordó munkás, hogy mindenki megértse, köpött egyet, szerinte ez a tömör imádság illet a látványhoz. Mésztől kifehéredett zubbonyába törölte bütykös kezét. Eltelt megint fél óra. Jött egy másik vijjogó autó, egy nyakkendőű úr és egy fényképész szállt ki. Tették a dolgukat, ekkor került a halott a fekete fóliazsákba.

Ahogy nézem a sötétben maradt ablakot szemben, lelkiismeret-furdalásom támad, ahogy talán több lakónak sem megy ki a fejéből, hogy ott feküdt élettelenül a tűző napon, a kíváncsi tekinteteknek kiszolgáltatva, ráadásul a gyerekek szeme láttára is. Megszokták, egy egész generáció nőtt fel harctéren pótkocsira dobált vagy a városban szétbombázott emberi maradványok látványa előtt. Nem szokták ilyenkor kegyeletből letakarni valamivel? Előkerítettem a szekrényből egy régi esőkabátot, hogy lemelegyek vele, de aztán megtorpantam. Hiszen már egy órája hever ott, elkéstem vele. És most a fekete ablak előtt állva gyávaságnak tartom. Mert a részvét sohasem késő. Ha nekem eszembe jutott, miért nem tettem meg? Legalább felerősítem, betakarom ezzel a zenével. Kitárom az ablakot. Fekete semmi fekszik ott a tér képén.

*I go away
I don't want to stay
Only you I told
I will start today.
I go quite awhile
till I find wonder high
for I won't have to cry.*

Innen most menni kell. A zene is lendít a fülben egy életen át. A részvétlenség ridegsége kifehéredett ebben a városban, mint a gerlék tolla a lágyított urániumtöltetektől. Nincs kedvem kivárni a pirkadást. Csak körbejár a fejemben, miközben nézem a teliholdat formázó betűt, ami befejezi lassan az éjszakát, és tudom előre, csak akkor alszom el, ha betakar a szürkület, és

eljön értem, mint egy dallam, farkasok óráján egy altató magával visz.

Szétnézek végül, mit tettek ezzel a várossal? Emeletráépítések. Emelők a tetőkön. Süllyednek a léptek. Embereket látni magányos odúba bújva apró panellakásokban. Légy nyugodt, mindjárt csönd lesz. Aki semmivel sem tud most azonosulni, magára marad, ehhez a magányhoz volt ideje hozzászokni. Minek örülné? Nagyon szívósnak kellett itt lennie állatnak, növénynek.

Az avokádó már nagyra nőtt, lassan elnyomja a cserépből a kávécsérjét. Pedig az avokádó nem szép növény, leginkább a karós babra hasonlít, virágzás előtt. Bár ki tudja, lehet, hogy még egyszer váratlanul valóban ezüstvirágot nevel. Mint a kaktuszok a teraszon. Amíg a virágágyások agyonnemesített díszei nőttek körülöttük, meg se moccantak, magukba gömbölyödtek, akár a sértett sünök, nem növekedtek, léttelenül várahoztak, engem csak a nosztalgia kötött hozzájuk, mert otthonról hoztam őket, ez volt az egyetlen megfogható, élő test, amely éppen a jelenlétével tartotta a kapcsolatot mindazzal, amit odahagytam. Mert aki egyszer elköltözik valahonnan, az odahagy. Embereket és tárgyakat, és leginkább úgy érzi közben, a szeretetet hagyta oda, amely így megkövesedve, begubózva vágyakozik, az ismeretlenből épít a szívében katedrális.

TÉPŐ DONÁT

Alakváltás

Már kora reggel vérzett. A zsemleko-
rong megvágta a szája szélét, ne-
sze neked, egészséges életmód, a teljes
kiórlésű rozs sűrű állaga órákkal később
fegyverré szikkad. A mosdóhoz tartozó
kis faliszekrényből előkotort egy vatta-
pamacsot, és odaszorította a sebhez. Itt
egyébként is vékonyabb a bőr. *A bőr felre-
pedt járatainak kanyargó kirajzolódása.*

Mit mutatnak ma délelőtt a számok,
az óra, a mérleg, a mosogató LED-lapjai?
A hírek ócska huzata ott rakoncátlankodik
a függönnyel az ablak alatt. Vályúból ete-
tik ezeket. De a kétségbeesés gyanús, így
hát ő is minden nap tovább nyomult elő-
re, csak hogy már nem várta meg az ered-
ményeket, mióta rájött, hogy léte sokféle arca
mögött semmi nincsen. Ennek ellenére hagyta,
hogy a tükör torzítson, majd kiválogatta az ép-
nek látszó darabokat, és ezt használta szurro-
gátumnak. Hiszen míg azt tette, amit a többiek,
nem jutott vele sehova, szégyenletesen pocsó-
kolta szellemét, félholtan, üvöltözés közepette,
őszök, telek, tavaszok, nyarak. *A tüdő kitágult
hajszálereiben bujkáló ásitás.*

Leszakadt minden egyszerre, ahogy szo-
kott, fogta hát a kellékeit, és felügyelt. Az
embernek a napja felét munkával kel töl-
tenie, nincs értelme másra vágynia. Ottho-
nos homokdűnéken ballagni, hallgatni az at-
moszférikus morajlást, hagyni, hogy íriszét
felmelegítse a nátriumsárga tűnődés. Arra
sarkallta magát, hogy ne vegyen tudomást a
látomásokról, az elmaradt érintések állandó-
suló hiányáról, a kudarcok és tévedések szí-
lánkjából összeragasztott félelmekről. Nem
lesz többé senki bűnbakja, mi haszna, hogy
az ember küszködik, amikor minden sarok
csak a túlélés következő fordulója. Túl régóta
nézi, hogy időszakos karambolok futnak a re-
volvermarkolaton, a csatornák lejtőinek alján
meggyűlt tócsák pedig kipeckelik rá a cigaret-
tacsikkeket. *A torok öblös tárnájába ágyazott ha-
rag.*

A folyosók végén liberdadot üvöltönek, de
hiába, minden önmagába fordul vissza, a ge-
nerációk tehetetlenül elkopnak, ugyanazok a

képsorok
bukkannak fel hat-
ványozva, újrapingált kontúrokkal, az
öszönökre csendesült káosz vad, sivár lükte-
tésében. A sokszínűség felemésztett körülöt-
te mindent, elidegenítette a fajtól, a felhígi-
tott vérvonalak antropológiája rideg apátiába
sodorta. A kerítésén át, göndör, virágos rések
közül nézte, ahogyan átfőrdődik előtte a
sodrás, és az alkalmazkodás kerékráfján sis-
tergő lendület átszabja a körbevonást. Hi-
ába a törődés, a blazírt manőverek, a nyak-
szirtekig tekeredő odafigyelés, mégiscsak
szemtelenység lenne többet kérni a mostnál,
hiszen mégsem teljesen igaz, hogy a történe-
lem ismétli önmagát. Ahol az árnyékhangok
tele vannak pörgő feketeséggel, és foltok fut-
nak simán, csillogva, és a delírium sem a régi
már: ott az elkobzott öntudatok rágják magu-
kat dögfűvirág mezőkön át, osonva az unott
réseken. Mind találkozunk reggel a cirkusz-
ban – ez már eldőlt, és nem maradt más, mint
végigszántani a szerepeket, elmutogatni a jö-
vőt és várni, hogy feltörjön. *A gyomor kavar-
gó émelye.*

Térpig erő, izgatott Monet-képek közt bo-
lyongva, már régóta csak az ígézetnek élve
arra szorított, hogy felhagyjon régi szo-
kásaival, s végre megmutassa féltve őrzött
tisztességtelenségét a sztoikus nyugalom ho-
mokzátonyán, az élet rögtönzött krematóri-

umában. Kihasztnált minden percet ellenük, csapdákat állított és önhatalmúlag bosszút állt, majd esténként beásta magát biztonságos állásaiba, és kitartott. Közben az idő láthatatlanul emésztette tovább, kalandok, kínok, keserves szerelmek, a kéz esetlen, ciklikus ringása a techno ütemére. Hány éve már, hogy körbeveszi a WC-ülőkéről dobbantott lázadás, a szemfényvesztés amfiteátrumának közönye? A gyönyörnek éppen annyi fokozata van, mint a fájdalomnak, ezt hajlamosak elfelejteni a hit szerpentinén nyüzsgő kóklerek, a hatalom terepasztalán tologatott gölem-fejek, s amikor május végén elvirágzik minden, mind felgyűlünk a táncra. *Az orr nyálkahártyájába kapaszkodó rögfészek.*

Optimizmusa csaknem habkönnyűvé vált az évek során, elveszítette jellegzetességeit, csakránként merült el a beletörődés bélrendszerében, és porladása alatt csupa semmirevaló salakot termelt, kiaknázhatatlan szikkadt szívсарat. Hívták profétának, prédikált ünnepen, fogta a szegettek kezét, hallotta a zajon át szajonárójukat, a végzetes csendben pedig beteg lelkekkel ellenkezett. Mégsem tartott tovább a seholnál. Mintha sorsánál fogva visszafelé dörzsölte volna a szelencét, az elejtett győzelmek helyén rejtett ösvényeken csatangolt, vadcsapásokon gázolt, míg aztán ideért, és ráébredt, hogy a győzelem a bolondok illúziója. De tartsuk egyben a nyájas szereplőket a maguk teljességében, mikor kinézünk a sarok mögül, az emberek a szavakkal úgyis csak elnyüvik egymást, hát néma fölényünk legyen megnyugvás a változtathatatlanban, mikor már sírni sem tudunk. *A garat tompa mélynyomása.*

A csontokat újra kell törni. A föltorlott rálátásnak megfelelő látószögből, huzagolt repkényindáktól takarva, megmetszetlen vágyak szorításában, s közben hagyni, hogy a nap ferde tüket szúrjon a hátunkra. A kosz úgyis beeszi magát az élő és élettelen tárgyak minden sejtébe, pólusába, míg végül minden mozdulatlanra dermed, mikor hozzányúl az ember. Balekok ezer esztendeje, gigantikus idők át-sóhajtott színapszisa, és még mindig minden csak szájalás. Ugyanaz a mintázat vagyunk, csak más-más kiszökellésekkel, némely erőteljesebb, más kósza, a magasabb érdekek magukba olvasztják az egyes nézőpontokat, ahol már azt hisszük, olyan sokat szenvedtünk, hogy megtanultunk kitartani. De a kívülállók előbb-utóbb törvényszerűen szembe kerülnek a valósággal, és ott szakad minden, a hólyagot vert igazságok, a felgyűrt, magunkra rántott téboly. *A szemek mögött rejtező, düllelt nyúlóványok.*

Csapódni csak alkonyatkor érdemes (úgy gondolta) ropogós idomok közt feltáruuló illatos ürességen vetni magunkat át a rejtett fenéségességbe. Ha már fordulni kell. Ha már a tükröket zsebre kell tenni vagy fekete felület mutatni csak. Mulatni azon már, hogy igénybe vett igénytelen idejét használták, resesztgették, mint a száját az a reggeli zsemlevágás, hogy most már teste öntudatlanul, rutinból is megteszi azt, amit szándékán múlva meg sem akart volna. A kolónia persze tovább álmodik, csak ő már nem része többre, holnapokra számolt attitűdök tündökölnék, míg neki mostantól nem számít más, csak az agyrgöök felezési ideje. *A fej üregeinek pulzáló ritmusa.*

BACON, FREUD

ÉS A LONDONI ISKOLA
FESTÉSZETE

2018. 10. 09. – 2019. 01. 13.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

HEKL KRISZTINA

Mielőtt kifordítanak

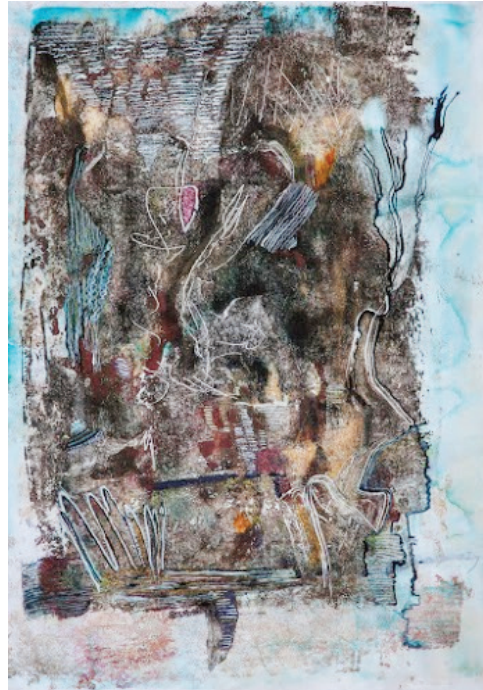
reggel kelj fel gyorsan, lustálkodni nem szabad, hogy időben odaérrj, a késés osztályfőnöki figyelemztetést von maga után, az iskolapadban is feygelmeztten, csendben ülj, ne beszélgess, ne rajzolgass, a plafont se bámuld, tilos a folyosón randalírozni, futkározni, verekedni, felszegett fejjel, egyenes derékkal kell állni a sorban, mutass példás magaviseletet, szerezz kiváló jegyeket, hogy később boldog felnőtt lehess, legyen diplomád, normális állásod és fedél a fejed felett.

reggel kelj fel gyorsan, lustálkodni nem szabad, a munkahelyre időben érkezz, némán teljesítsd a kéréseket, példás magaviselettel, ne neved hangosan, befelé sem, mert észreveszik, köpd ki a rágógumit, tilos munkavégzés helyett verset írni, hallgatni kell figyelmesen és tisztelni az osztályvezetőt, nem szabad rá nyelvet ölteni, felképelni, meg kell csinálni a házfeladatot, hogy maradjon pénz gyógyszerekre, kriptára, később boldog hullá lehess és legyen hol laknod, béké-

ben alhass végre huszonöt évig, vigyázállásban, karok szorosan a test mellett, mielőtt kifordítanak és bedobnak a kupacba a többi csontváz közé.

Boldogat

legyen ez a nap csak a tied Istenke éltesen boldog születésnapot ezt a tortát neked küldöm a virágos képeslapot nevető kiskutyákat húsvéti nyuszt és csilingelő karácsonyfát gratulálok a sikeredhez sajnos nem tudok ma eljönni, de a távolból öllek nagyon szomorú ami veled történt borzasztóan sajnálom részvétem igazán, adjanak az égiek vigasztalást te erős vagy biztosan talpraállsz együttérzésem drága barátom őszintén szívből és ha már így beszélünk elhozhatnám a fűkasztát a jövő héten minden kedves ügyfelünknek kellemes ünnepeket kérjük tekintse meg ajánlatunkat

MISKE EMŐ: Búvóhely

Z. NÉMETH ISTVÁN Énes eső

valaki megbízott azzal hogy a semmiből világokat teremtsék és azt is a lelkekre kötötte soha ne ismerjem el ha hibáztam mondjam azt hogy én pont így akartam ilyen kacskára ilyen ónszínűre hiszen hova jutnánk ha mind teljesen egyforma lenne még jó hogy a teremtést nem lehet megenni a világok billegnek végig a futószalagon majd potyognak le a nagy semmibe ami ettől fogva már nagy valaminek számít a megbízóm nevét mára már elfeledtem és az arca is ködbe vész csak arra emlékszem hogy istennek szólított és ez nekem mennyire imponált

HARTAY CSABA

A nem érek rá ember (de valamit csak kéne már)

Figyelj, jónak tűnik. Valamit már tényleg kéne. Összecsörögni valamikor. Írjál rám, és egyeztetünk. Most így azt mondom, hogy sima. Szerintem oké. Meglátjuk, mert van most nekem ez a plusz dolog, tudod, amit mondtam. Legyen valami, persze, abszolút támogatom. És ez mikor is lenne?

Aha. Figyelj, tök oké. Annyi van, hogy lehet, hogy nem leszek pont itthon. Mert kint is szoktam lenni, tudod. Két hónapot voltam kint, utána meg itthon voltam négy hetet, totál elhavazva. Anyám régi házát csináljuk, ki van adva, aha, tudod, persze. Úgyhogy tök jó, hogy említetted ezt a találkát, mert már pont a napokban gondoltam rá, hogy mikor is? 2002-ben? Várjál, dehogy, hoppá. 2001. De durva! Mekkora bulik voltak, atyám. Beszarás. Kéne valami ilyesmit.

Nekem most jövő májusig egyébként egy kicsit sűrű, mert megyek ki megint hat hónapra, utána meg jövök haza, tudod, amit meséltem. Figyelj, nagyon jónak tűnik, de annyira széjjel vagyunk. Egyébként te is benézhetnél. Csörgezz meg valamikor, és koccanjunk. Beülhet-

nénk valahova pár sörre. De nem most, mert most totál para van, tudod, amit meséltem. De egyébként tényleg jó lenne úgy, mint régen. Mekkora partik voltak, fúbazz. Nekem most ez az év már betelt, jövő májusban meg lelépek pár hónapra, megyek ki, tudod. Na, de addig még simán kéne valamit nyomni. Fészen fent vagy? Rád írok majd. Leegyeztetjük.

Jól vagytok egyébként? Aha. Királyság. Nem mondogod? Ne már! Uramisten! Hát gratulálok, ne viccelj! Ez durva. Úgyhogy akkor úgy szervezem én is, előtte összecsörgünk, rágyúrunk picit, és nyomjuk. Mikor is kéne ezt? Ne már, pont nem jó, ez nem igaz! Basszus, pont kint leszek. Direkt csinálod? Ne má. De egyébként utána jövök haza, csak akkor meg lesz az a pörgés, amit mondtam. Kurva jó lenne már összeülni. Szervezzük már meg! Mi akadály van? Mindenki arra ér rá, amire akar, ennyike.

Jó lesz, megcsörgetlek. Beülünk, utána meg szétnézünk. Nekem most a 2019 áprilisa oké-nak tűnik. Vagy várjál, nem, pont akkor van a para. Utána neked nem lenne jó? Zörögjél már rám február környékén, és átdumáljuk.

Rohanok, bocsi.

SZEPESI ZSUZSANNA

2018-ban

Majd két évtizede már,
hogy parttalan mámorban
ünnepelte a világ:
új évezred érkezett.
Azóta kétségben vár –
mert kapkodó káosz van,
mindent érdek férgé rág,
s az új kenyér mérgezett!

MISKE EMŐ: Emlékvár

CSONTOS MÁRTA

Esőisten találkozik Poszeidónnal

Tengerbe merült ma az ég,
mogorva Poszeidón bosszút áll,
szigonyával játszani vágyik,
s nézi, hogyan folyik szét ujjai
között a megfakult napragyogás,
hogyan fürdenek a madarak a
felázott gyepen, s hogyan folyik
szét az idő a tetőcserepeken.

Szobám lámpafény-fehér
árnyékában remegnek a körvonalak,
valahogy veszélyben van ma a
totalitás, – beleázik mellettem
a csöndbe a harang szava.
Én is könnyűnek találtatok az
ólomálmos szürkeségben, s
távozni engedem az álomhajót
a mélység szennyezett vizein.

Nem látom arcom a víztükroön,
az ár nárciszaimat elsodorta,
tengerszint alá bukott a határ, –
így lettem önmagam kiteszítettja.

MISKE EMŐ: Életvíz

FILIP TAMÁS

Aranykor

A költő lakjon a Csapás utca 400. szám alatt.
Nézzon mindennap fekete-fehér filmeket.
Muszáj, hogy tudja, mit jelent a dinnyehéj és a nikkel
szamovár véletlen találkozása a fekete zongorán.
A költőnek legyen ékesszóló a dadogása.
Az ige legyen a testvére.
Tudjon sokkal többet, mint amennyit tanult.
Legyen volgai hajóvontató, vegyen magára hámot és
húzza át a szerelmet az innenső partra.
Ha int a kezével, szólaljon meg egy szimfónia,
vagy dördüljön meg az ég.
Vagy legyen övé a kalapács alá került tétel,
mert ha ő akar valamit, akkor senki többet.
Hajigáljon gyöngyöket a napba.
És emlékezzen a pitypang szertefújt pihéire.
És dúdolja örökké hibásan a régi sláger:
Mind igaz a legszebb perc.

tama
tailor made solutions

www.tamaso.hu

Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája

KEÖMLEY ANNA

A vízágy

A Ház, vagyis ami megmaradt belőle, a hatalmas betonfödém, a rét szélén állt, közvetlenül az oda-vezető erdei ösvény mellett, így minden arra járó vethetett rá egy pillantást, mielőtt a sűrű erdőből kilépett a mező végtelen zöldjébe.

A visszatérő kirándulók már megszokták a beton sorakozó nemzeti lobogók és a közöttük szabályos rendben elhelyezett muskátlis virágládák látványát, és már arra sem kapták fel a fejüket, ha egy-egy újabb kerti szék, napernyő, hintaágy vagy bőrkanapé jelent meg a túlsúfolt betonfelületen. Az újonnan érkezőket azonban mindig meglepte, és megállásra készítette a bizarr sokszínűség, és nem tudták eldönteni, hogy szép vagy csúnya, amit látnak.

Szemük előtt elevenedett meg egy absztrakt festmény. Akárhogyan is, az egykor a környék szégyenének számító, graffitikkal összerondított, otromba betonlap, látványosság lett, amely megmosolyogtatta az arra járókat.

Az érzelmek és a ráció összecsapásának csúcspontját egy vízágy megjelenése okozta. Ez volt az a tárgy, amely még a rét rendszeres látogatóit, a gyerek- és kutyasétáltatókat, a hajnali kocogókat és a hétvégi piknikezőket is kibillentette a megszokott rutinból. A közel ötszáz liternyi vízzel feltöltött matrac fennhézajón pöffeszkedett a nyolcvan négyzetméteres födém középső részén, szinte kiszorítva a számtalan bútort, napernyőt, zászlót, virágládát.

A csupaszbetonon a szabad ég alatt elhelyezkedő vízágy önmagában is szurreális látványt nyújtott, de sokakat aggasztott a tömege is, és felmerült a kérdés, hogy egy ekkora súly nem veszélyezteti-e a födémét. A réten spontán összegyűlt válságstáb önjelölt szakértője szerencsére mindenkit megnyugtatott, hogy nem, nem veszélyezteti, hiszen egy átlagos födém terhelhetősége négyzetméterenként ötszáz kilogramm, egy vízágy pedig maximum négy négyzetméter vesz el az életünkéből, így jócskán a megengedett terhelés alatt van, tehát a födém leszakadásától igazán nem kell tartani. Gondolatmenetét persze senki sem tudta követni, de érezték, hogy okosat mond.

Ottó közel húsz éve került az utcára. Az okokat senki se firtatta. A romos házból megmaradt

csupaszbetonfödémre egy tizenöt évvel ezelőtti őszi napon bukkant rá. Akkoriban egy kartondobozokból összetákolt kunyhóban éledegelt a közeli erdőben. Mindennapjaiban az egyetlen örömet a betonon játszadozó gyermekek látványa jelentette. A fák közül leste, ahogy a kicsik étellel töltik meg a csúnya betonlapot, és pár hevenyészett, saját készítésű díszlettel pillanatok alatt színpaddá varázsolják azt.

Mosolyogva szurkolta végig a próbákat, ahogy az előadásokra készültek, és a bokrok árnyékában lelkesen tapsolt a meghívott szülőkkel és barátokkal együtt, amikor eljött a bemutató napja. Egy nap azonban közterületesek jelentek meg a „színpadnál”, és piros szalaggal vonták körbe az építményt. „Életveszély! Felmászni tilos!” – ez állt a táblán, amit maguk mögött hagytak.

A gyerekek lassan elmaradoztak. A födém alatti területet benőtte a gaz. Ekkor döntötte el Ottó, hogy oda költözik, és a gyermekek ihlette fantáziával, életet „épít” az elárvult betonra. A falu megszerette, befogadta. Az ajándékba kapott bútorok lassan megtöltötték az otthonát, s a zászlók iránti rajongásának is híre ment.

A legnagyobb gondot a víz hiánya jelentette, de a közeli patak erre is megoldást nyújtott. A közteresek szemet hunytak és békén hagyták, a környéken élők pedig büszkéek voltak, hogy van egy saját hajléktalanuk, akit támogathatnak. Ha akarja, ha nem.

Mert az a vízágy azért feladta a leckét Ottónak!

A két tízliteres kannájával huszonöt-szor fordult a patakhoz, mire feltöltötte.

Nyugatplusz 4.
Pest-budai mozaikok
Szabó Zoltán Átila szerkesztésében

Korpony Zoltán   Zsidó Csaba   Blazovszky Ilona

Talány Akusztik

Megrendelhető:
happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

BÍRÓ KINGA

A gyűrű gondolatai

Dobozban ülök már egy hete. Sötét van, rám csukódott a doboztető. Nem melegít a bőr, csak a hideg selyem simul körém. Nem véd már az ujjperc ránca, nem csiklandoz – ideges szokásként – a hüvelykujj sem. Nem keres a jobb kéz többé. Azóta sem nézett meg. Nem akar emlékezni rám. Tudom.

Egyszer ott hevertem napokig a konyhaszekrényen, de visszahúzott az ujjára. Egy ideig reménykedtem, de érzem, ez most más. Fájdalmas lettem.

A kisfiúval választottak neki, karácsonykor. Félték, nem tetszem majd, nem tudták, jól választottak-e. Borítékba rejtettek, s kacarásztak, kuncogtak, izgultak, mikor lel rám. Tudom, nem az ízlése voltam, de ő gyönyörűnek látott. Mikor felhúzott a gyűrűsujjára, éreztem, ez az én ujjam, otthon vagyok. Hozzá nőtem, rásimultam, belé égtem. Vigyáztunk egymásra. A hüvelyk, a mutatóujj, a középső, meg a kicsi, s én a gyűrűsön. Mi így együtt a bal kézen.

Gyakran álmodoztam, lesz párom. Reméltem, nem csak ígélet leszek. Bizonyossággá válok, kapocská, akarattá, hűséggé, erővé, kereszt-té. Életre szóló, szövetség leszek.

Aztán nem tudom, mi történt. Hirtelen jött.

Egyszer csak azt vettem észre, az inak állandóan feszülnek, rángatnak, mintha zötyögős úton utaznék. A hüvelykujj idegesen pörget, megál-lás nélkül, ettől szédültem, hányingerem támadt. A középső és a kicsi meg piszkál, dörzsöl, lökdös. Idegesen remeg az egész kéz, folyton tengeribe-tegnek éreztem magam. A jobb kéz tanácstalanul fel-le rángat. Legszívesebben kiabáltam volna: Hol a nyugalom? Hé! Hát, elfelejtettétek?

Egy hete vagyok száműzetésben a szekrény mélyén. Ha tudnék, sóhajtoznék. Ha lenne könnyem, zokognék. Ha kisgyerek lennék, toporzékolnék. Ha lehetne, ütnék.

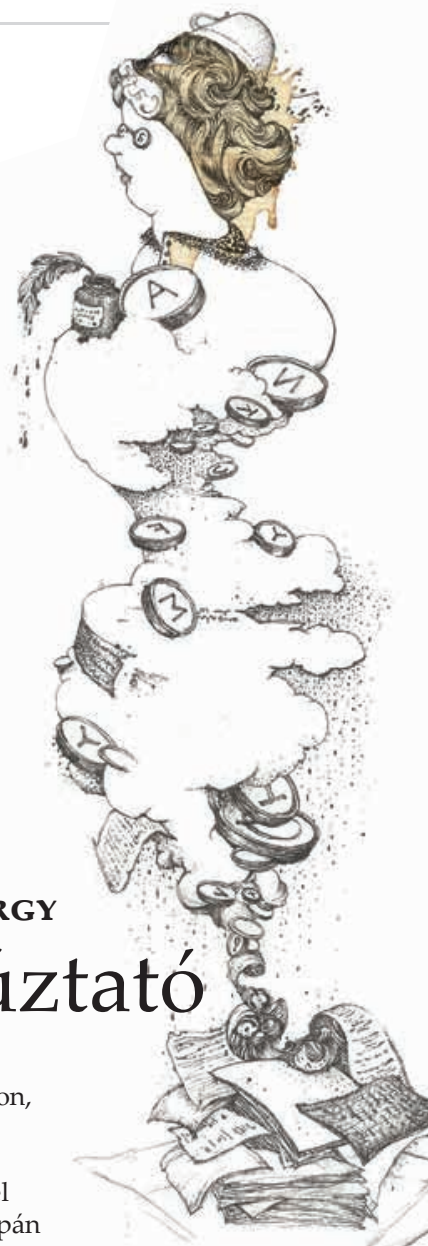
Egyikre sem vagyok képes. Csak egy tárgy vagyok, akit úgy el lehet tüntetni, mintha sosem lettem volna.

DEÉR GYÖRGY

Búcsúztató

...majd elindulsz Te is
– s nincs, ki visszahívjon,
ki fusson utánad,
könyörögjön, sírjon
– pedig, hogy szeretnél
egy könnycseppet csupán
látni más szemén és
érezni, tudni: fáj,
hogy fájhat másnak is,
mi gyötrelem Neked!
– s nem érzed hiányod
a lépteid megett...
fagy – közönyös térben
árnyékként lépsz tovább,
rongy szelek kísérnek,
sebeznek durva fák...
– megállsz útfélen, egy
begömbült fűz alatt,
s százkarú polipként
fog át egy gondolat,
egy vágy: hogy elszállj – mert
sem több, sem kevesebb
ez a rohadt világ

Veled, vagy Nélküled!...

PÁTKAI ROZINA

éjszakai álom

saját szíved kifordulását
hangoztatod a hajnali fényben
és én nem értem
hogy miért pont épp a te szíved
mikor nálad minden rendben van

sárga autók zúgnak az úton
a kezedet emeled
kész vagy a fényre
de én állok ott csak veled
te meg én

vizontlátásra, jó reggelt
nem akarom látni a szád
vizontlátásra, jó reggelt
nem akarom hallani a más

hogyan mondjam,
hogy odébb vagy kettővel
a labda elgurult
a fogad a múzeumban áll

nem értheted a villamos síneket
a csillogó csodát

vizontlátásra, jó reggelt
nem akarom a hajnalod
vizontlátásra, jó reggelt
én már itt sem vagyok

én már itt sem vagyok

BOLEMANT LÁSZLÓ

a megrajzolt idő

a férfikor
mint egy zárt olló,
vár hogy kinyíljon,
s kinyílik.
vár hogy vágjon,
s vág.
és be sem zárul többé.

vágydarabok, fecnik,
egyenes szélűre igazított, szétszabdalt
és fűrészfogas hitek –
a sors játékos geometriája
szaggatja elemeire a titkot,
elrendezi és újra egymáshoz illeszti.

végül nem mutatja meg egészen,
milyen.
csak a félelmeket,
mint különböző méretű dobókockákat
dobja a kőre.

a szerelemig mélyülő kút képét rajzolja meg,
rezdüléseit gyújtópontba gyűjti, felgyűjti.
romos, rég kihalt városban hagy
lélekdarabot.

a zsivallyban lüktető időben
végül üres szívvel ültet le
a Szajna-parti lépcsőre,
a kihúlt kövek közé,
egy férfialakot.

Z. NÉMETH ISTVÁN

szeptemberül

körbehorgol a reggel
nyelved uszadékfa
kávédba felhőt márt
őszi lelombozó

itt-ott álmofoltok
az ég írható felületén
hajszobrászod a szél
ezüstöt gombolyít

a busz embertelenül
halkan odasofózik
betűhorgokkal fizetsz
ablakon szürkehályog

suhannak úri házak
palánkok, kődiófák
kurta históriákat
drummolgat a motor

feltört nyárpecséték
minden elszeptemberül
égi pincérlegény
lágysót csapolgat

rozsdás trombitákból
furcsa füst szivárog
ócska kis kabátod
feslik, úgy szorítod

vásott nap kacsint rád
lógnak pókzsínórok
van még egy cukorka
valahol bent a zsebben

AGÓCS SÁNDOR

Akhilleusz rámköszön

csend van és időtlenség
amiért jöttünk –
itt megállt a történelem
a táj az nagyrészt rendben van
ám a tenger lehetne végre
melegebb

a smaragd-sziget fölött
tombol most a nyár
a napsugár – akár a szívem –
unalmában bolond táncot
jár a megriasztott víz
tetején

csend van – a Sissi-kastély
ma is gyönyörű
bár már lassan ráférne
egy kis meszelés –
nézem a múzsák szobraikat
itt van mind a kilenc

de ezek már csak szobrok –
a nagy kertben hiába állnak őrt
csend van és időtlenség –
meglepő de egyedül
a haldokló Akhilleuszban
van még némi élet

Korfu, 2018 július

FELLINGER KÁROLY

Irtás

(Maritta Lintunennek)

Amikor az ember
fejszével kivágja a fát,
a fejsze nyele
szeretné elfelejteni,
hogy egykor
emberi kéz ültette őt is,
s hogy nem vadon nőtt
ki egy betonrepedésből.
Engedelmes a sötétség,
mintha mindig egyenes
adásban volna.
A kiszolgáltatottakra
tereli a figyelmet.
Terele a múltat
a felejtés útjára.

CSONTOS MÁRTA

Kerti elégia

A Kert víz alatt van megint,
új Noéra vár valahol az új Bárka,
megfőnek a virágok a fától fáig
terjedő ingoványban, valahol
elsodródott a galamb földet
ígérő olajága.

Mi lett a kezdés illatos köntöséből,
amit azért terítettél magad alá,
hogy összegyűjtsd a Hold ezüst
homokját azon a forró éjszakán,
amikor még nem zavart ideiglenes
állomáshelyed földre zuhant valósága?

Most semmibe nyílnak a víztükrök,
pocsolyába fullad a Nap.

Ernyőt nyitott föléd a Szürkület.

MORKUSZT TAMÁS

Időszilánk

Az ég arany,
de mosolya
már fakul újra.
Lassan
felveszi szürke kabátját.
Valamire készül
megint.
Vitat szít,
provokál, felkavar.
Dühe:
hang és szélvihar,
könnycsepp
elegye.
Állom,
de nem érzem.
Amióta már
a monoton idő feloldott,
és elmosta vonásaim.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

sárgabarack

kicsit még jó lenne élni éldegélni
riadt fiókat fészkebe visszatenni
nézni a bágyadt nap sugarát a Balcsi
kisiskolásan játékos hullámain
sárgabarackot majszolni a piacon
nagyokat nevetni a csúnya grimaszon

amit a lift tükrében látnék ijedten
hiszen hozzád igyekeznék összekenten
áldva a nagy istent hogy visszafogadtál
a félelmem kicsinyhitúségem az már
a múlté szerelmes vagyok amíg élek
és remélem lehetlent nem remélek

NOVÁK VALENTIN

Ha valami összetört, az nem a vég

Miske Emő *Átjárók* című kiállítására (Szentendre, Pótkulcs)

Átjárunk. Mindennap. Van, aki a szomszédhoz, van, aki a másik szobába, van, aki egy másik létbe, van, aki tudatosan, van, aki kómában. De még az is átjár, aki oblomovista, s csak otthon szendereg, valóság és álom határán egyensúlyozva, a vetett ágyban.

Átjár ő is, egyik időpillanattól a másikba, egyik gondolt képkockából a másikba. Az idő – az átjárás alapja, nem pedig a tér. Az idő, amely ott oszon mögöttünk, inal előttünk, ölel magához, ketyeg bennünk szívmotorral, még ha eszünk ágában sincs tudomást venni róla. Nem az óra mutatta csalafintaság az idő, hanem egy árnyuhanás. Egy gondolatlobb, egy szemhunyas, egy déjà vu, egy villanás a lehetségesből, mielőtt valósággá válna. Milyen találó az a Miske-kép, ahol a feltépett rétegű hullámpapír és a festett, ágbogas világfa alatt, mint a tér-idő hullámzó tengerén, oszon egy árnyék, egy fekete pont. Talán az időárny maga. Ha nem sérül a burok, a látvány, meg sem tapasztaljuk. El van hisz, nélkülünk is. Mégis véd minket, becsomagol a látott élménybe.

Nézzünk át a kulcslyukon! Átjárunk, pedig meg sem mozdulunk. A látvány retinánkra ég. Ott van valami, túl. Nem vagyunk benne, de mégis benne vagyunk. Nem mozdulunk, mégis haladunk. Vagy a látvány közelít. Az ott itt lesz, de az itt nem lesz ott, mert a túlnani dolgok nem vesznek tudomást rólunk. Ez a festő pozíciója. A festő kukucskál, mágnesként vonzza magához a világot. A festő megdöbben azon, amit lát. Minden kép egy döbbenet, egy rácsodálkozás. A festő nem fényképezőgép. A festő szétszaggatja azt a pillanatot, amit egy gép egyé erőszakol. A festő belát a látvány mögé. A gép ezt nem képes megtenni. A festő át- és tovagondol. A gép bután bámul sötét önmagába, míg belé nem eresztjük a fényt.

Miske Emő mindennap átjár, és elhossa nekünk a világot, pontosabban a világot. Bizo-

nyos felfogások szerint – az agy formálja a világot, és nem a világ az agyat. Ezért van az, hogy bármiről, az ugyanolyan világról, végtelent gondolhat végtelen számú ember. Némi szökkenéssel: nincs semmi, csak az egyén, ami bizonyos. Így már a másik egyén léte is bizonytalan. Ez tiszta szubjektív idealizmus. Ha viszont hiszünk a festőnek, megbízunk benne, akkor a világot hozza el, és nem a világát. Egy tárgyat, a végtelen észlelések tárházából.

Lesz egy kapaszkodója az egyéni észlelésekben elmagányosodó és elbizonytalanodó embernek. Ez lesz a művészi láttatás, a kollektív tudatból eredő közös észlelet. Amely azért lehet mindenkié, mert totálisan szubjektív. A hozzá vezető út: mágikus, varázsos, mitologikus, emberelőtti, emberfölötti, transzcendens erőket sejtet. Olyanokat, melyeket nem értünk, nem fogunk fel, de érzünk. Közösen érzünk-borzongunk bele. Még a beavatott sem érti, csak tudja, hatást érhet el azzal, amit művel. A beavatott is velünk borzong. Most a beavatott, a médium, a varázsló, a főpap, a ladikos, maga a festő. S ebben a felvizezett szolipszizmusban, valahol a tudatok mélyén, mégis összeér a valóság. De ez a valóság mágikus, amiben az idő is felkeveredik, mint oldószerben a cukor. A tér pedig síká, pontok halmazává egyszerűsödik...

Átjárunk hát mi is oda, ahová átnéz Miske Emő, hogy benne/általa rájövünk, nem vagyunk egyedül mégsem, vannak objektumok a végtelen időtengeren. Ha nem is a látható, de az érezhető tartományokban. Mondjuk a mindenféle hullámok szintjén. A kor, amikor a π -ből zeneszámot transzformálnak, de mi az π ? a kor, amikor rájövünk, minden planéta dalol; de mik azok a planéták?, a kor, amikor hadronütközésekben kísértjük a teremtést, s kandikálnánk általa az ősrobbanás előtti tér-időtlenységbe is akár, de mi is az az ősrobbanás?; a kor, amikor lézer metszi élesebb képet adóvá a retinát, de mi az a lézer?; a kor, amikor robotkutyák rohangálnak,

és kinyomtatjuk a házunkat, de mi az a robot és mi az a nyomtatás?; ez a kor, kedvez a visszafordulásnak, kedvez annak, hogy a romok között észrevegyük az ókor szárnyas angyalát, Nikét, a győzelem istenét. Kedvez annak, hogy észrevegyük a romokat, a törmelékeket, a mozaikokat, az építőelemeket. Hogy ezekkel/ezekből egy új, élhetőbb világot kerekíthessünk...

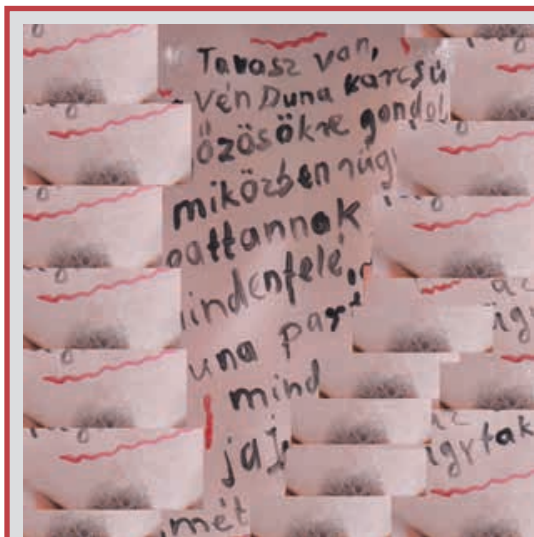
A győzelem, a tudatalattiból tör fel, de elvész a naponta felülírt világcsúcscok örületében. Ha nem vigyázunk, értelmét veszti. Mert régen elfelejtettük, hogy az igazi győzelem, a belső szárnyalás. Ezt is újra kell értelmeznünk.

Ebben az értelmezésben, újjáépítésben Miske Emő a mi Beatricénk... Mert Poklot járunk, egy archaikus, archetipikus vezetővel, elveszett Paradicsomunk ellentettjében keressük az átjárót vele. És az átjárókban mindig a megvilágosodásra várunk. S valóban, rájöhettünk, a folyó nem összeköt és szétválaszt, hanem maga a végtelenbe sodró gondolat; hogy egy hullott levél nem évszak-tünet, hanem az ősbibb fák nyomhagyása az agyonerezett, mulékony emberen; hogy a varrott foltok a világ dolgain nem eltakarnak, hanem felkavarnak, és kíváncsiságra sarkallják az elmét – végső soron láthatnak; hogy kő és fa, épített környezet és flóra nem egymást kioltó, hanem egymást erősítő minőségek; hogy a színek álmok, és végtére színek sincsenek, csak anyagszerkezetek, melyek másképp verik vissza a fényt; hogy, ha valami összetört, az nem a vég, hanem a kezdet teljessége, a minden-változat lehetősége; hogy a fehér nem a semmi szinonimája, hanem maga az

MISKE EMŐ: Átjáró

ígéret... Hogy végső soron, minden másképp is lehet, mint ahogyan érzékeljük, de végtére is minden ugyanaz, mert az értelmezés lehetősége végtelen, s a végtelenben aztán tényleg minden benne van, az is, amiről tudunk, tudogatunk, s az is, amiről fogalmunk sincs e pillanatban, s talán soha nem is lesz...

PETŐCZ ANDRÁS
A vén Duna
karcsú gőzösökre gondol

Kedves Nyugatplusz-olvasók!

A Nyugat Plusznak hűséges olvasóközönsége alakult ki a lap és elődeinek 2010 óta tartó időszak alatt. Szeretnénk ezt a kapcsolatot tovább erősíteni azzal, hogy lehetőséget biztosítunk a folyóirat előfizetésére és korábbi lapszámok kedvezményes megvásárlására.

A Nyugat Pluszra előfizetni a 2018-as első (tavaszi) számtól lehet, kizárólag egy esztendőre, amely évi négy darab negyedévente megjelenő lapot jelent. (Tehát, ha 2018/1. számtól számít az előfizetés, akkor a 2018/1-4. számot kapja kézhez az olvasó. Ha a 2018/2. számtól, akkor a 2018/2-4. és a 2019/1. számot kapja kézhez az olvasó. És így tovább.

Az egyéves előfizetési díj: 3000 Ft.

Az alábbi megrendelőlap postai úton vagy a megrendelőlap adatainak e-mailben való visszaküldésével

(a kiadó címe: EREF Bt., 1103 Budapest, Noszlopy utca 52.; e-mail: nyugatplusz2012@gmail.com), és az előfizetési díj befizetésével igényelheti az előfizetést (számlaszám: 11708001-21363319). A megrendelést – a megrendelőlap/e-mail és a díj beérkezése után – e-mailben igazoljuk vissza!

Korábbi lapszámok kedvezményesen!

A kiadón keresztül megvásárolhatók a Nyugat Plusz folyóirat korábbi, 2013-tól megjelent számai, a készlet erejéig. (A lapszámok itt áttekinthetők: http://www.dimag.hu/magazin/Nyugat_Plusz)

A megvásárolható számok: 2013/1-2. (ősz-tél) – kedvezményes ár: 600 Ft/db; 2014/1-4. – kedvezményes ár: 600 Ft/db; 2015/1-4. – kedvezményes ár: 600 Ft/db; 2016/1-4. – kedvezményes ár: 800 Ft/db; 2017/1-4. – kedvezményes ár: 900 Ft/db.

Nyugatplusz előfizetői megrendelőlap

A megrendelő neve:

A megrendelő postai címe:

A megrendelő email-címe:

Előfizetést rendelek:

Korábbi lapszámot rendelek:

(A kívánt lapszám megjelölendő!)

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

Irodalmi expressz

BOLEMANT LÁSZLÓ fülkevíziók

25 *máv* nosztalgia
éve az Élmények útján!

támogatásával.

a váltó felráz álmomból, az Éneklő Szavakat
még megragadom, az Égből a sínekre rakom.
a vonatfülke alatt, a masszív vasakon
a kerekek futása meg-megakad.

az állomások fékei – csikorgó közhelyek
nem hagyják, hogy lendületet vegyenek:
fűcsomó, vasúti híd, tó, halak nevei.
megrekednek, megállnak az időben.

a vasút melletti rét beissza a dűlőneveket,
Kanász-rét, Csirín, Csergő,
a táj elhagyott darabjait,
nyelvi törmeléket, összetört varrógépet.

foszló álmom halszörnyei a vízből
kifelé néznek, mozdulatlan', kinn a partnál,
s a Gömbölyű tele van velük, a víz
áttetsző, mind jól látszanak.

a hat-huszonhármas
a reggel nyirkos sínein,
épp elhaladt.
belehasított a tó csendjébe.

néhány hal már akkor kilövellte hosszú
nyelvét, a vonat Újvár felé ringatta a kocsikat,
át a csatorna feletti hídon.
a víztükröt meglökte a fémes huzat.
a nyelvek ezután csapkodni kezdtek,
s mint a lángok, összegabalyodtak, egymásba omlottak.

később szétcsúsztak és egymást elnyelték,
azután csomóba kötődtek és összetapadtak,
szét sem lehet talán bontani többé,
hogyan kimondják az Égi Szavakat.

a peronra lépek, néhány
Égből hangzó szó még a kezemben maradt,
egyszerre állok a tónál és itt,
látom, a langyos sínekre leszáll a Nap.

„Visz a vonat, megyek utánad,
talán ma még meg is talállak”

József Attila: Óda (részlet)

„A jó mondat eleven, mint maga a teremtés”

Déry Tibor

A MOLNÁR-C. PÁL MŰTEREM – MÚZEUM AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

A mű címe:

MOLNÁR-C. PÁL: A parkban

Molnár-C. Pál (1894–1981) festőművész a Gellérthegy oldalában, egy Ménesi úti villában élt és alkotott 50 éven át. Halála után, 1984-ben kisebbik lánya, dr. Csillag Pálné Éva, családi gondozású magánmúzeumot hozott létre, ahol a művek a születésük helyén láthatók.

A múzeum címe: 1118 Budapest, Ménesi út 65.

E-mail: info@mcpmuzeum.hu